

VÄGPLAN, SAMRÅDSHANDLING

PM Naturvärdesinventering på fältnivå

Program E18 trafikplats Jakobsberg – trafikplats Hjulsta inklusive kapacitetsförstärkningar till följd av E4 Förbifart Stockholm Stockholms Stad och Järfälla kommun, Stockholms län

Uppdragsnummer: 161731

2022-06-03

Trafikverket

Postadress: Solna Strandväg 98, 171 54 Solna
E-post: trafikverket@trafikverket.se
Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: PM Naturvärdesinventering på fältnivå
Författare: Mårten Karlsson, Anna Lindstein, Tyréns AB
Dokumentdatum: 2022-06-03
Ärendenummer: TRV 2020/71131
Uppdragsnummer: 161731
Version: 1.0
Granskningsstatus: Godkänd

Kontaktperson: Jonas Halzius, Trafikverket

Sammanfattning

Trafikverket planerar att genomföra ett antal åtgärder längs den tre kilometer långa sträckan av E18 mellan trafikplats Jakobsberg och trafikplats Hjulsta. Detta PM Naturvärdesinventering på fältnivå ingår som en del i framtagandet av vägplan för åtgärderna. Fältinventeringen har genomförts inom områden som kan komma att beröras av aktuell vägplan. Fältinventeringen har föregåtts av en förstudie som omfattade området kring de planerade åtgärderna samt dess närområde, inom en radie på 1000 meter.

Naturvärdesinventering på fältnivå är utförd med detaljeringsgrad ”detalj” och tilläggen ”klass 4 visst naturvärde”, ”generellt biotopskydd” och ”detaljerad redovisning av artförekomst”. Invasiva arter samt särskilt skyddsvärda träd har också noterats. 41 naturvärdesobjekt har avgränsats inom området varav 2 har klassats som högt naturvärde, 27 som påtagligt naturvärde och 12 till visst naturvärde.

Naturmiljön i inventeringsområdet utgörs till största delen av skogsmark, igenväxningsmark, öppen gräsmark och brynmiljöer samt Bällstaån. Områdets naturmiljöer är i dagsläget påverkade av exploateringar, fragmentering, buller och störningar från infrastruktur, bostäder, handelsområden och industrier. Områdets historia som odlingslandskap är dock tydlig och präglar kvarvarande naturmiljöer med bryn, åkerholmar och gamla betade skogar. Naturvärden finns bland annat knutna till jordbrukslandskapet med viss kvarvarande hävdpräglad flora och hög artrikedom bland blommande växter och hög aktivitet av insekter.

Naturvärden finns också knutna till skogsmiljöer, som i utredningsområdet utgörs av bland annat hållmarkstallskog med äldre, grova och högresta tallar och lövrika skogsmiljöer, varav många tidigare varit betade och öppnare. Betesprägel finns på flera av tallarna. Kopplat till de äldre tallarna finns också riklig förekomst av talticka och spår av vedlevande insekter däribland trolig myskböck. Vattenanknutna naturvärden finns kopplat till Bällstaån och de mindre vattendragen i området, exempelvis finns uttär rapporterad från Bällstaåns vattensystem. Ett småvatten med långsiktig potential för grod- och kräldjur förekommer.

Två typer av biotoper som omfattas av det generella biotopskyddet har identifierats inom inventeringsområdet: Småvatten i form av öppna diken, en damm och fyra åkerholmar. Flera skyddsvärda träd i form av äldre, grova och högresta tallar har pekats ut vid inventeringen. Främst förekommer de i naturvärdesobjekt 2, 20, 26 och 36. Invasiva arter som noterats vid inventeringen är flera förekomster av lupin, kanadensiskt gullris och vresros samt ett fynd av jätteloka.

Naturvårdsarter som förekommer är bland annat reliktböck och talticka, vilka bägge är rödlistade och knutna till gamla tallar exempelvis i hållmarkstallskog. Talticka har påträffats på flera håll inom inventeringsområdet, och förekommer rikligt inom vissa lokaler. Bland rödlistade arter förekommer även ask spritt i området, och ett flertal störnings- eller hävdgynnade kärleväxter såsom gullklöver, backklöver, flentimotej och bolmört har rapporterats. Under fältbesöket noterades gullklöver spridd i området. Vad gäller skyddade arter finns en observation av kopparödla registrerad i Artportalen från år 2015, samt

ett stort antal observationer av fåglar spritt över inventeringsområdet. Liljekonvalj är fridlyst i Stockholms län och arten har noterats på flera håll inom inventeringsområdet vid fältinventeringen. Även de skyddade arterna blåsippa och gullviva finns inom projektområdet.

Innehåll

1.	Inledning.....	6
1.1.	Bakgrund och syfte	6
1.2.	Biologisk mångfald	7
2.	Metod.....	8
2.1.	Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald	9
2.2.	Underlag.....	11
3.	Resultat.....	11
3.1.	Områdesbeskrivning	11
3.2.	Områdesskydd och andra utpekade naturvärden.....	12
3.3.	Naturvärdesobjekt	12
3.3.1.	Objekt 1.....	15
3.3.2.	Objekt 2	16
3.3.3.	Objekt 3	17
3.3.4.	Objekt 4	18
3.3.5.	Objekt 5	19
3.3.6.	Objekt 6	20
3.3.7.	Objekt 7	21
3.3.8.	Objekt 8	22
3.3.9.	Objekt 9	23
3.3.10.	Objekt 10	24
3.3.11.	Objekt 11.....	25
3.3.12.	Objekt 12.....	26
3.3.13.	Objekt 13.....	27
3.3.14.	Objekt 14.....	28
3.3.15.	Objekt 15.....	29
3.3.16.	Objekt 16.....	30
3.3.17.	Objekt 17.....	31
3.3.18.	Objekt 18	32
3.3.19.	Objekt 19.....	33
3.3.20.	Objekt 20	34
3.3.21.	Objekt 21.....	35
3.3.22.	Objekt 22	36
3.3.23.	Objekt 23	37
3.3.24.	Objekt 24	38
3.3.25.	Objekt 25	39
3.3.26.	Objekt 26	40
3.3.27.	Objekt 27	41
3.3.28.	Objekt 28.....	42
3.3.29.	Objekt 29	43
3.3.30.	Objekt 30	44
3.3.31.	Objekt 31.....	45
3.3.32.	Objekt 32	46
3.3.33.	Objekt 33	47
3.3.34.	Objekt 34	48
3.3.35.	Objekt 35	49
3.3.36.	Objekt 36	50
3.3.37.	Objekt 37	51
3.3.38.	Objekt 38.....	52
3.3.39.	Objekt 39	53
3.3.40.	Objekt 40	54
3.3.41.	Objekt 41.....	55
3.4.	Generellt biotopskydd	56
3.5.	Invasiva arter	58
3.6.	Skyddsvärda träd	58
3.7.	Naturvårdsarter	60
4.	Referenser.....	65

1. Inledning

1.1. Bakgrund och syfte

Stockholm är en av Europas snabbast växande huvudstadsregioner. Det ställer höga krav på infrastrukturens anpassning. Trafikverket utvecklar samhället för att alla ska komma fram smidigt, grönt och tryggt, vilket är en förutsättning för att regionen ska fortsätta att vara en attraktiv plats för alla att leva och arbeta i.

Området kring Jakobsberg-Hjulsta i Järfälla kommun och Stockholms stad kommer de närmaste 15 åren att genomgå en kraftig förändring med följd av storskalig exploatering. Det ställer nya krav på infrastrukturen.

När E4 Förbifart Stockholm är klar kommer resmönstren i regionen att förändras. Den nya dragningen av E4 gör trafikplats Hjulsta till en viktig knutpunkt eftersom det är där trafiken på E4 och E18 möts. Trafikplatsens utformning behöver anpassas till de ökade trafikmängderna och E18 behöver byggas ut med fler körfält. Därför planerar Trafikverket att genomföra ett antal åtgärder längs den tre kilometer långa sträckan av E18 mellan trafikplats Jakobsberg och trafikplats Hjulsta. De planerade åtgärderna utgår från den genomförda åtgärdsvalsstudien "Vägnät Hjulsta/Barkarby" som slutfördes år 2016.

De åtgärder som planeras i Program E18 trafikplats Jakobsberg – trafikplats Hjulsta, inklusive kapacitetsförstärkning till följd av E4 Förbifart Stockholm är följande:

- Breddning av E18 med utökning av antalet körfält (två körfält i vardera riktningen idag) till tre körfält i vardera riktningen mellan trafikplats Jakobsberg och trafikplats Hjulsta. Mellan trafikplats Barkarby och trafikplats Hjulsta planeras även för ett additionskörfält mellan trafikplatserna i västlig körriktning.
- Ny utformning av trafikplats Barkarby med av- och påfartsramper.
- Ny avfartsramp från E18 östergående till E4 Förbifart Stockholm södergående.
- Ny klöverbladsramp från E4 Förbifart Stockholm norrgående till E18 västergående. I åtgärden ingår korsande ramper och broar.

Detta PM ingår som en del i framtagandet av vägplan för åtgärderna. PM:et redovisar en naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) på fältnivå som genomförts inom områden som kan komma att beröras av aktuell vägplan.

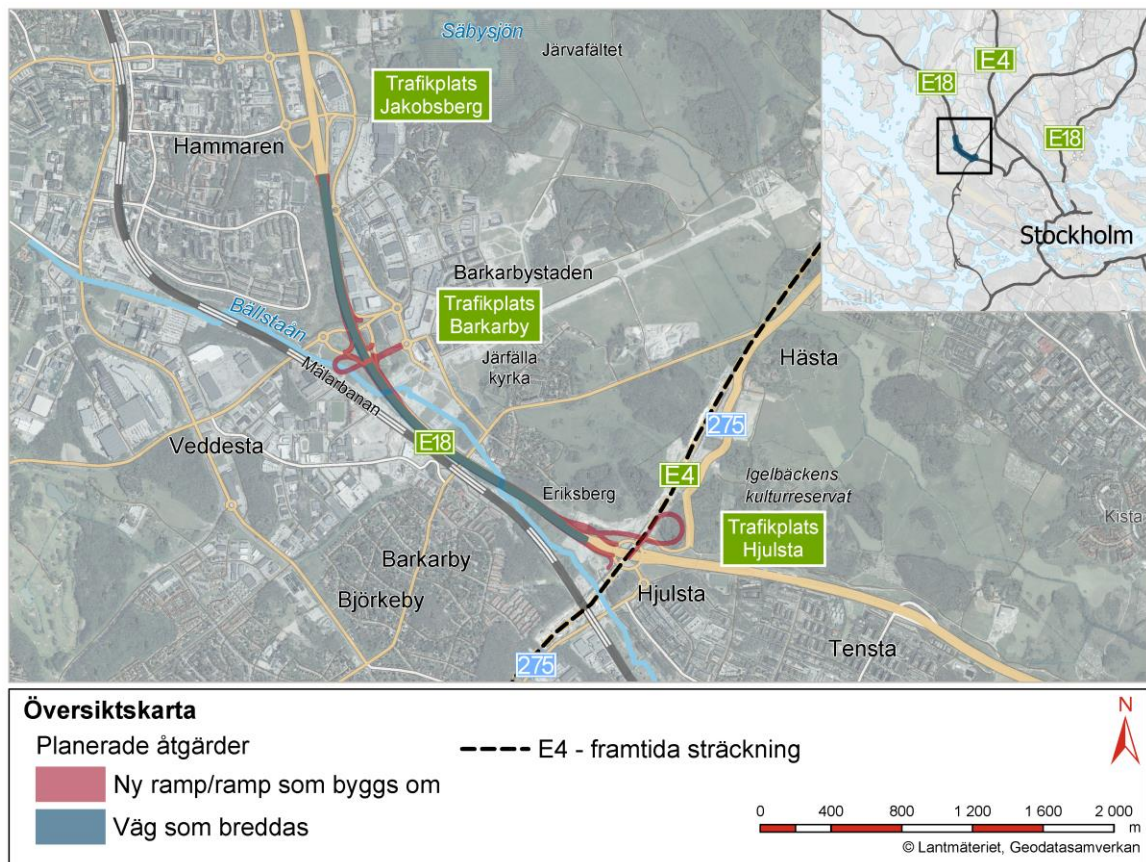
Fältinventeringen har föregåtts av en naturvärdesinventering på förstudienivå som genomförts enligt svensk standard SS 199000:2014 och finns publicerad som en separat rapport (Trafikverket, 2021).

En naturvärdesinventering ger kunskap om hur förutsättningar för biologisk mångfald ser ut och vilka skyddsvärda arter och habitat (livsmiljöer) som finns inom ett givet område. Resultat från en inventering av naturmiljöer och arter är ett viktigt underlag vid val av utformning, eventuella dispensansökningar och

inte minst vid val av åtgärder för att minimera påverkan på skyddsvärda arter och habitat.

I Figur 1 visas en översiktskarta över planerade vägåtgärder.

Figur 1. Aktuell sträcka av E18 mellan trafikplats Jakobsberg och trafikplats Hjulsta markerad i blått. I figuren visas även framtida sträckning för E4 Förbifart Stockholm, som aktuell vägsträcka ansluter till i trafikplats Hjulsta.

1.2. Biologisk mångfald

Med biologisk mångfald avses variationsrikedomen bland levande organismer i olika miljöer; både terrestra och akvatiska system samt de ekologiska komplex i vilka de ingår. Detta innefattar mångfald inom och mellan arter såväl som av ekosystem.

Till följd av bland annat intensifierat jord- och skogsbruk, klimatförändringar och ökad urbanisering har den biologiska mångfalden i Sverige och världen minskat. Arter trycks undan då deras livsmiljöer förändras. Förlusten av arter gör att ekologiska processer påverkas. Det i sin tur ger negativ påverkan på de ekosystemtjänster som vi människor drar nytta av, såsom exempelvis pollinering, vattenreglering och luftrening.

Sverige har skrivit under konventionen om biologisk mångfald där vi förbinder oss att vårda vår biologiska mångfald och nyttja den på ett uthålligt sätt. De svenska miljömålen har tagits fram för att myndigheter, organisationer, företag och enskilda ska veta vad Sveriges miljöarbete ska leda till. Flertalet

miljökvalitetsmål berör frågan om biologisk mångfald men framförallt ”Ett rikt växt- och djurliv” beskriver det övergripande målet:

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

2. Metod

En naturvärdesinventering på fältnivå med detaljeringsgrad ”detalj” och tilläggen ”klass 4 visst naturvärde”, ”generellt biotopskydd” samt ”detaljerad redovisning av artförekomst” har genomförts inom områden som kan komma att beröras av aktuell vägplan. Även invasiva arter och skyddsvärda träd har noterats. Fältinventeringen utfördes av Anna Lindstein och Mårten Karlsson den 8–10 juni 2021. Vädret bestod av växlande molnighet, sol och någon regnskur, temperaturen var ca 18 °C.

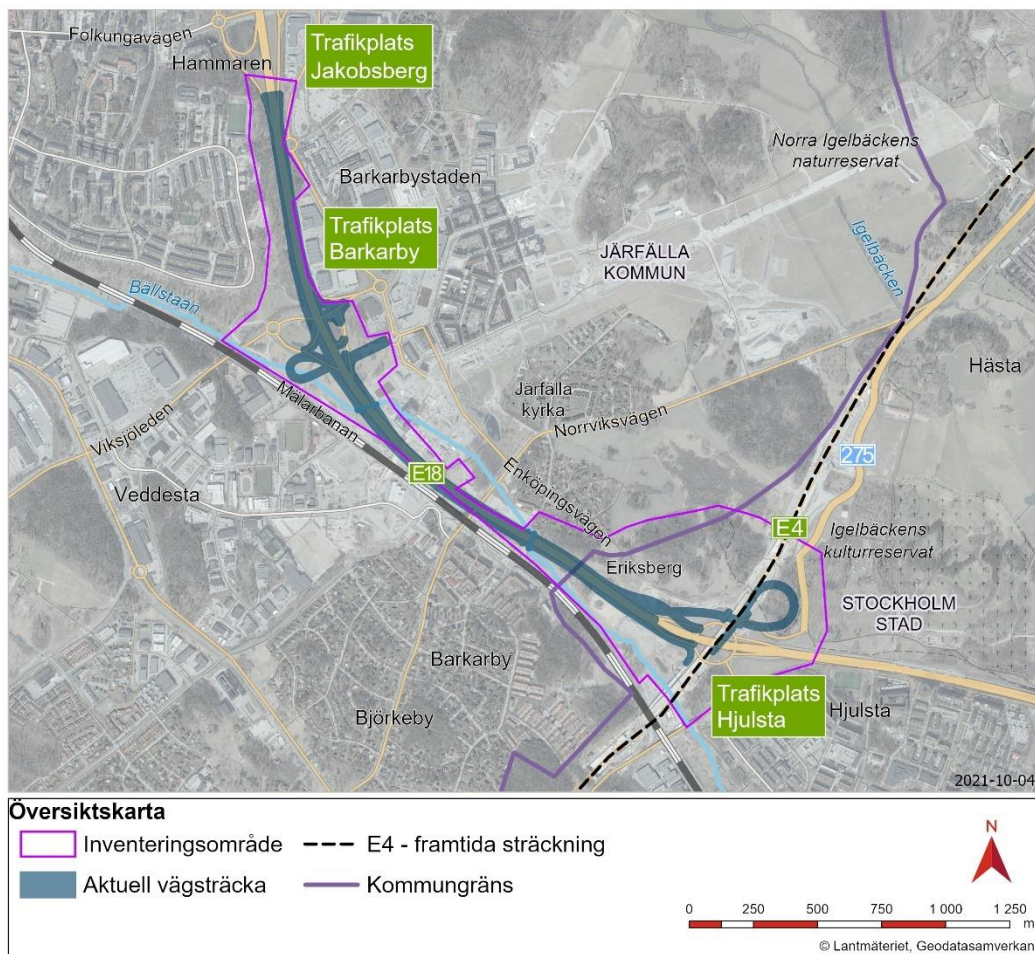
Det generella biotopskyddet omfattar bland annat småvatten och stenmurar i jordbruksmark, åkerholmar och alléer. Objekt som omfattas av det generella biotopskyddet identifieras och kartläggs.

Detaljerad redovisning av artförekomst innebär att förekomsten av naturvårdsarter redovisas på karta. Det innebär inte att arterna eftersöks noggrant utan att varje påträffad förekomst redovisas.

Förekomsten av de invasiva arterna blomsterlupin, jätteloka, parkslide, jätteslide, kanadensiskt gullris och jättebalsamin eftersöktes. Utöver dessa noterades även andra förekommande invasiva arter.

Träd som omfattas av definitionen för särskilt skyddsvärda är jätteträd (träd grövre än en meter i diameter, mycket gamla träd (tall, ek och bok som är äldre än 200 år. Övriga trädslag som är äldre än 140 år) samt grova hålträd (håligheter som är grövre än 40 cm i diameter). Särskilt skyddsvärda träd men också träd som nästan når upp till definitionen har också noterats och kallas därför skyddsvärda träd. Dessa är främst tallar som närmar sig en ålder på 200 år och anses vara värdefulla.

Figur 2 visar en översiktskarta över inventeringsområdet.

Figur 2. Översiktskarta över inventeringsområdet.

2.1. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald

Inventeringen av naturvärden har utförts enligt svensk standard SS 199000:2014 – Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald samt med stöd från Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014.

Vid en naturvärdesinventering enligt svensk standard eftersöks biotopkvaliteter och naturvårdsarter som är av positiv betydelse för biologisk mångfald inom respektive naturtyp. Typiska biotopkvaliteter är exempelvis kontinuitet, strukturer, funktioner och element, naturlighet, storlek samt konnektivitet. Som naturvårdsarter räknas bland annat signalarter, rödlistade arter, nyckelarter samt arter skyddade i artskyddsförordningen (2007:845).

Naturvärdesobjekt kan utifrån detta avgränsas samt tilldelas en naturvärdesklass enligt följande skala: högsta naturvärde (klass 1), högt naturvärde (klass 2), påtagligt naturvärde (klass 3) respektive visst naturvärde (klass 4), se tabell 1. Ett naturvärdesobjekt utgörs främst av en dominerande naturtyp och kan innefatta flera olika biotoper och element. I fält dokumenteras identifierade objekt med foto. Vid bedömning av naturvärdesobjekt används bedömningsgrunder för respektive naturtyp enligt Teknisk rapport (SIS-TR 199001:2014).

Tidigare naturvärdesinventeringar och artinventeringar har vägts in i bedömningen av naturvärdesobjekten.

Tabell 1. Naturvärdesklasser.

Naturvärdesklass	Beskrivning
Naturvärdesklass 1 <i>Högsta naturvärde</i>	Miljöer av högsta bevarandevärde med naturliga processer, många värdefulla strukturer och naturvårdsarter. Varje enskilt område är av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.
Naturvärdesklass 2 <i>Högt naturvärde</i>	Bevarandevärda miljöer med ett flertal påtagliga biotopkvaliteter och ett påtagligt artvärde. Varje enskilt område är av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.
Naturvärdesklass 3 <i>Påtagligt naturvärde</i>	Miljöer med inslag av naturliga processer och strukturer samt av naturvårdsarter. Det är av särskild betydelse att dessa områdens ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.
Naturvärdesklass 4 <i>Visst naturvärde</i> (endast vid tillägg)	Områden som påverkats av negativ mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald. Det är av betydelse att dessa områdens ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

I begreppet naturvårdsarter ingår rödlistade arter. Rödlistan (ArtDatabanken 2020) ger en bedömning av risken för respektive art att dö ut i Sverige. De arter som finns upptagna i rödlistan har klassats beroende på dess risk att dö ut enligt följande klasser: NT – Nära hotad, VU – Sårbar, EN – Starkt hotad, CR – Akut hotad, RE – Nationellt utdöd. De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns som hotade.

Naturvårdsarter omfattar även signalarter och nyckelarter. Signalarter är arter som indikerar ger indikation om naturområden har höga naturvärden. Många signalarter trivs bara i sällsynta miljöer eller miljöer med lång kontinuitet. Om flera signalarter finns på en plats finns ofta förutsättningar för rödlistade arter (vissa signalarter är själva rödlistade). Det finns listor framtagna för signalarter i olika miljöer, till exempel för skogliga arter och för ängs- och betesmarker. Begreppet nyckelart används för arter som har stor betydelse för andra arters överlevnad i ett ekosystem. Exempel på nyckelarter är bäver, säl och varg.

Arter som är fridlysta enligt Artskyddsförordningen ingår också i begreppet naturvårdsarter. Enligt artskyddsförordningen är alla fåglar, grod- och kräldjur och ytterligare cirka 300 djurarter, växter, svampar och lavar fridlysta. Det innebär att man inte får döda, skada, fanga eller störa dem. Man får inte heller skada eller förstöra vissa av arternas fortplantningsområden eller viloplatser.

För urval av signalarter i denna studie har Metod för översiktlig inventering av artrika väggkantsmiljöer, Trafikverket 2012, Jordbruksverkets signalarter för Ängs- och betesmarker samt skogliga signalarter enligt Skogsstyrelsen, använts.

Även arter som är upptagna på Trafikverkets lista över arter som ger signalvärden för artrika väggkanter (AVK-art) är naturvårdsarter. Dessa indikatorarter är indelade i tre olika klasser beroende på hur väl de indikerar

kontinuerlig hävd, samt dess förmåga att signalera förekomst av andra naturvårdsarter (signalarter). En art med klass 1 har ett högre signalvärde än klass 3.

2.2. Underlag

Inför fältarbetet har följande underlag studerats:

- Ortofoton
- Artportalen
- PM Naturvärdesinventering på förstudienivå, Program E18 trafikplats Jakobsberg – trafikplats Hjulsta inklusive kapacitetsförstärkningar till följd av E4 Förbifart Stockholm. Stockholms Stad och Järfälla kommun, Stockholms län (Trafikverket, 2021)

Utöver standardens förslag på benämning av biotoper har även "Vegetationstyper i Norden" använts. I övrigt har standardens förslag på benämning använts.

3. Resultat

3.1. Områdesbeskrivning

Naturmiljön inom inventeringsområdet utgörs till största delen av skogsmark, igenväxningsmark, öppen gräsmark och brynmiljöer samt Bällstaån. Områdets naturmiljöer är i dagsläget påverkade av exploateringar, fragmentering, buller och störningar från infrastruktur, bostäder, handelsområden och industrier. Områdets historia som odlingslandskap är dock tydlig och präglar kvarvarande naturmiljöer med bryn, åkerholmar och gamla betade skogar. Naturvärden finns bland annat knutna till jordbrukslandskapet med viss kvarvarande hävdpräglad flora och hög artrikedom bland blommande växter och hög aktivitet av insekter.

Naturvärden finns också knutna till skogsmiljöer, som i inventeringsområdet utgörs av bland annat hällmarkstallskog med äldre, grova och högresta tallar samt lövrika skogsmiljöer, varav många tidigare varit betade och öppnare. Kopplat till de äldre tallarna finns riklig förekomst av talticka och spår av vedlevande insekter däribland trolig myskböck. Vattenanknutna naturvärden finns kopplat till Bällstaån och de mindre vattendragen i området, exempelvis finns utter i vattensystemet. Ett småvatten med potential för grod- och kräldjur förekommer.

Två naturvärdesobjekt (nummer 19 och 25) har bedömts hysa höga naturvärden. Dessa återfinns på norra sidan av E18, nordväst om trafikplats Hjulsta. Objekt 19 utgörs av talldominerad äldre blandskog med rikt lövinslag. Flera äldre högresta tallar finns i objektet med spridd förekomst av talticka (NT). Objekt 25 utgörs av betesmark av torrängskaraktär med spridd förekomst av mycket gamla, grova tallar. Här finns riklig förekomst av talticka och spår av vedlevande insekter.

3.2. Områdesskydd och andra utpekade naturvärden

På nordöstra sidan av inventeringsområdet breder Järvafältet ut sig. Genom Järvafältet sträcker sig Järvakilen med Igelbäckens dalgång, som är Stockholmsregionens mest centrala gröna kil. Järvakilen fyller en viktig funktion som tätortsnära natur och är ett viktigt stråk för växter och djurs spridningsmöjligheter (grön värdekärna). Området är till stora delar skyddat som natur- och kulturresevat. De skyddade områdena är viktiga delar i den gröna spridningsväg som Järvakilen utgör.

Västra Järvafältets naturresevat med Säbysjön och dess våtmarksområde, med höga värden för bland annat fågel, är beläget nordost om inventeringsområdet. Längre österut i Järvafältet finns Norra Igelbäckens naturresevat.

Igelbäckens kulturresevat är delvis beläget inom östra delen av inventeringsområdet. Kulturresevatet har höga kultur- och naturvärden som knyter an till varandra. Naturvärden finns knutna till bland annat det gamla jordbrukslandskapet med hävdgynnad flora och gamla betade trädmiljöer, partier med ädellövträdsmiljöer samt delar med grov barr- och blandskog med död ved. Igelbäcken som rinner centralt genom resevatet utgör ett livskraftigt nav för många arter.

I sydöstra delen av inventeringsområdet finns även ett ekologiskt särskilt betydelsefullt område (ESBO- område) utpekat av Stockholms stad. Objektet benämns Järva friområde. Inom inventeringsområdet finns det land- och vattenmiljöer som är utpekade som ekologiskt särskilt känsliga områden (ESKO-områden). ESKO-områdena är naturområden som är utpekade av Järfälla kommun då de bedöms som särskilt känsliga från ekologisk synpunkt.

Skogliga värdekärnor samt Skogsstyrelsens utpekade nyckelbiotoper, naturvärden och sumpskogar finns inom Järvafältet, både vid Säbysjön och vid Hästa klack. Skyddsvärda träd och trädmiljöer finns utpekade av Länsstyrelsen Stockholm vid Järfälla kyrka samt inom Västra Järvafältets naturresevat. Inga av de skogliga objekten eller utpekade trädmiljöerna är belägna t inom inventeringsområdet.

I närområdet finns några objekt som utpekats i Jordbruksverkets Ängs- och betesmarksinventering. Objektet är knutna dels till Igelbäckens kulturresevat dels till Västra Järvafältets naturresevat. Det enda objekt som är beläget inom inventeringsområdet är en ekhage med inslag av gammal åker söder om Hästa gård, beläget inom Igelbäckens kulturresevat.

I förstudien beskrivs skyddade områden och andra utpekade naturvärden utförligt, inklusive kända förekomster av arter.

3.3. Naturvärdesobjekt

41 naturvärdesobjekt har avgränsats inom området (se Figur 3 och Figur 44) varav 2 har klassats som högt naturvärde, 27 som påtagligt naturvärde och 12 till visst naturvärde.

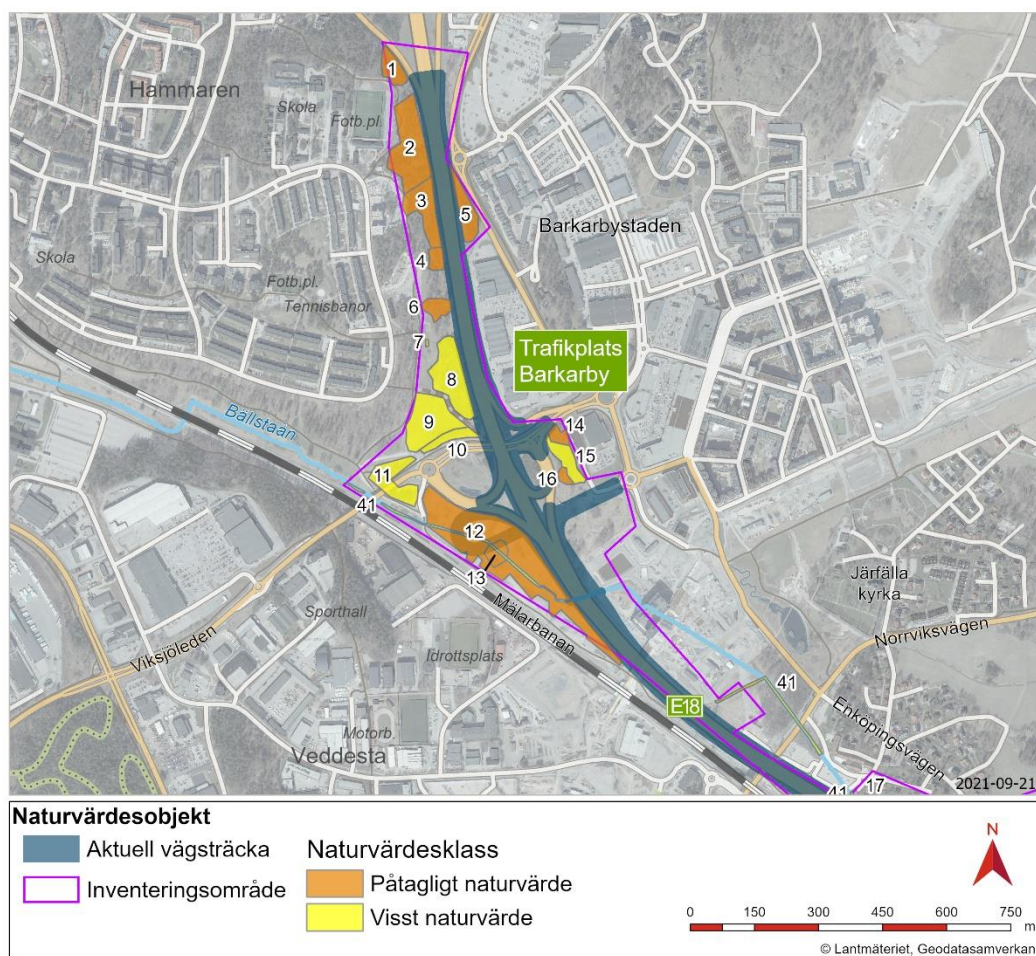
Det förekommer vissa skillnader mellan klassningen och utbredningen av de naturvärdesobjekt som identifierats i fältstudien respektive förstudien. Vidare har några ytor som inte gick att klassa i förstudien kunnat klassats i fältstudien.

Alla områden har inte kunnat besökas i fält på grund av pågående byggnationer och etableringsområden. Ett område som inte kunde besökas fält är etableringsområdet för Förbifart Stockholm söder om E18 vid trafikplats Hjulsta. På håll kunde dock bedömningen göras att inga naturvärden, utöver de som är knutna till Bällstaån, förekommer med hänsyn till markanvändningen och den höga graden av påverkan inom området. Invasiva arter bedöms dock kunna finnas inom området. I förstudien har ett område väster om E18 vid trafikplats Jakobsberg klassats till högt naturvärde men har endast klassats till påtagligt naturvärde i fältstudien. Detta då artvärdet klassats ner från påtagligt till visst.

Några större ytor öster om E18 som har klassats till visst naturvärde i förstudien har vid fältstudien konstaterats inte hysa några naturvärden utan till största delen bestå av hårdgjorda ytor. Naturvärdesobjekt 19 har klassats som högt naturvärde både i fält- och förstudien men ytans utbredning har kunnat utökas vid fältbesöket.

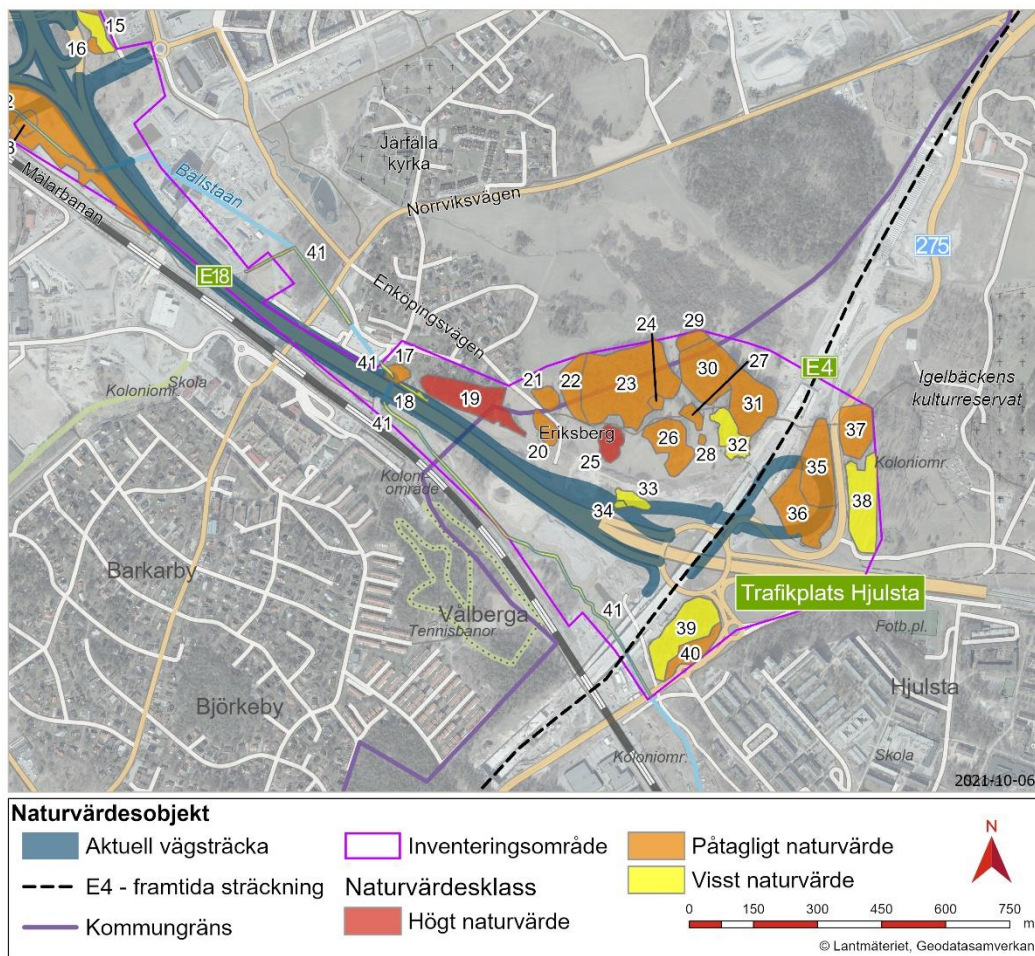
Ett antal naturvärdesobjekt är skyddade enligt det generella biotopskyddet, se vidare kapitel 3.3 och figur 45 och figur 46.

De naturvårdsarter som omnämns i objektsbeskrivningarna är både fynd från inventeringen och rapporteringar från Artportalen. De fynd som är inrapporterade från Artportalen efterföljs av en parentes med "Artportalen". Urval och naturvärde av naturvårdsarterna beskrivs vidare under stycke 3.6.

Figur 3. Karta naturvärdesobjekt norra delen.

Figur 4. Karta naturvärdesobjekt södra delen.

3.3.1. Objekt 1

Beskrivning

Litet parti med drag av orörd skog av sluten karaktär. Flera äldre tallar, block och berg i dagen, död ved. Väl utvecklat örtrikt fältskikt dominerat av vanliga mossor, blåbär, lingon, ljung och bräken. Inslag av yngre rönn. Tallar med ett eller flera bohål. Bland arter noterades spridda förekomster av kovaller (främst ängskovall), natt och dag, gökärt, liljekonvalj, lingon.

Området är utpekad av Järfälla kommun som ekologiskt särskilt känsligt område (ESKO-område).

Objektets ostördhet, struktur och förekomst av död ved ger ett påtagligt biotopvärde. Naturvårdsarten tallticka är noterat från Artportalen men återfanns ej vid inventeringen. Objektet ges ett visst artvärde.

Biotop *Naturbarrskog*

NV-klass *3 (påtagligt)*

Artvärde *Visst*

Biotopvärde *Påtagligt*

Naturvårdsarter

Liljekonvalj, gökärt, tallticka (NT)
(Artportalen)

Figur 5. Naturvärdesobjekt 1.

3.3.2. Objekt 2

Beskrivning

Talldominerad gles hällmarksskog med rikt lövinslag och bitvis större öppna gräsdominerade partier. Rikligt inslag av äldre tall, högvuxna tallar och senvuxen ek (krattek). Variationsrikt kuperat fältskikt typiskt för barrnaturskog med mossiga block, branter med en varierande förekomst av gräs, ris, ljung och bräkenarter. Måttligt med död ved. Bland vanligt förekommande arter med spridda bestånd noterades ängskovall, liljekonvalj, natt och dag, gökärt och en.

Objektets ostördhet, struktur, äldre träd av både ek och tall samt förekomst av död ved ger ett påtagligt biotopvärde. Liljekonvalj är fridlyst i Stockholms län och ger ett visst artvärde.

Biotop

Naturbarrskog

NV-klass

3 (påtagligt)

Artvärde

Visst

Biotopvärde

Påtagligt

Naturvårdsarter

Liljekonvalj, gökärt

Figur 6. Naturvärdesobjekt 2.

3.3.3. Objekt 3

Beskrivning

Lokal svacka/dalgång med glest bestånd av tall och björk i tidig succession där framförallt yngre björk dominerar fältskiktet. Området förefaller påverkat av avverkning, större träd saknas. Viss förekomst av död ved. Fältskiktet är av ris/grästyp, med inslag av örter. Bland artförekomster noterades spridda bestånd av framförallt ängskovall, arvar, ljung och natt och dag.

Biotop

Blandskog

NV-klass

3 (påtagligt)

Artvärde

Visst

Biotopvärde

Visst

Naturvårdsarter

Den lokala svackan ger en viss struktur i objektet men störningen från människor, samt att större träd saknas drar ner biotopvärdet. Fältskiktet med flera olika arter ger ett visst artvärde.

Figur 7. Naturvärdesobjekt 3.

3.3.4. Objekt 4

Beskrivning

Glest beskogad hållmarksskog med tydliga spår av påverkan. Gräs- risdominerat fältskikt med örter och inslag av äldre en. Bland artförekomster med spridda bestånd noterades blodrot, natt och dag, ängskovall, vårfryle, ljung, gökärt, ängsstjärnblomma och liljekonvalj. Området kan möjligen ha varit skogsbetesmark tidigare.

Äldre träd samt strukturen som hållmarken skapar ger ett visst biotopvärde. Omnämnda naturvårdsarter ger ett visst artvärde. Liljekonvalj är fridlyst i Stockholms län.

Biotop *Hållmarksskog*

NV-klass *3 (påtagligt)*

Artvärde *Visst*

Biotopvärde *Visst*

Naturvårdsarter

Liljekonvalj, blodrot, gökärt

Figur 8. Naturvärdesobjekt 4.

3.3.5. Objekt 5

Beskrivning

Kuperad barrdominerad blandskog på hållmark med ris- och gräsdominerat fältskikt, måttligt kuperat med inslag av block. Litet skogsområde som ligger inklämt mellan högt trafikerade vägar och handelsområde österut. Måttligt med örter, rikt på död ved, och rikt lövinslag av ek, björk, fågelbär och rönn. Viss förekomst av äldre ek och tall. Bland artförekomster noterades spridda bestånd av vitsippa, blåbär, smultron och stensöta. Även nötskrika noterades i objektet.

Förekomsten av block, äldre träd, bärande buskar och ostördhet ger ett påtagligt biotopvärde. Ovannämnda naturvårdsarter ger ett visst artvärde. Liljekonvalj är fridlyst i Stockholms län.

Biotop	<i>Hållmarksskog</i>
NV-klass	<i>3 (påtagligt)</i>
Artvärde	<i>Visst</i>
Biotopvärde	<i>Påtagligt</i>
Naturvårdsarter	<i>Liljekonvalj, myskbock (Artportalen), nötskrika</i>

Figur 9. Naturvärdesobjekt 5.

3.3.6. Objekt 6

Beskrivning

Blandskog av öppen karaktär dominerad av ek och tall. Örtrikt fältskikt av varierande gräs- och ris med inslag av block och sparsamt med död ved. Äldre ek och tall förekommer. Bland artförekomster noterades spridda bestånd av vårfryle, natt och dag, gökärt, häckvicker, ängsstjärnblomma, blodrot, ängskovall och teveronika.

Förekomsten av block, äldre träd och blommande fältskikt ger ett påtagligt biotopvärde. Ovannämnda naturvårdsarter ger ett visst artvärde. Liljekonvalj är fridlyst i Stockholms län.

Biotop	<i>Blandskog</i>
NV-klass	<i>3 (påtagligt)</i>
Artvärde	<i>Visst</i>
Biotopvärde	<i>Påtagligt</i>
Naturvårdsarter	
	<i>Liljekonvalj, blodrot, gökärt, teveronika</i>

Figur 10. Naturvärdesobjekt 6.

3.3.7. Objekt 7

Beskrivning

Småvatten som utgörs av en relativt nyskapad meandringsyta för ett dike i gräsmark. Synlig lerbotten och utifrån visuell bedömning dålig vattenkvalité. Utvecklad vatten- och strandvegetation. Hög insektsaktivitet bland trollsländor och fjärilar, och småvattnet bedöms ha potential att utveckla naturvärden och stödja många arter lokalt. På längre sikt finns potential för grod- och kräldjur. Vid inventeringen noterades inga yngel eller spår av grod- eller kräldjur.

Den öppna vattenytan ger ett visst biotopvärde då den erbjuder livsmiljöer för insekter och andra vattenberoende arter i ett landskap där förekomsten av öppet vatten i övrigt är låg. Ingen förekomst av naturvårdsarter ger ett obetydligt artvärde.

Biotop	<i>Småvatten</i>
NV-klass	<i>4 (Visst)</i>
Artvärde	<i>Obetydligt</i>
Biotopvärde	<i>Visst</i>
Naturvårdsarter	

Figur 11. Naturvärdesobjekt 7.

3.3.8. Objekt 8

Beskrivning

Lövskogslund med inslag av för regionen vanliga ädellöv såsom lönn och ask. I övrigt dominerad av björk, rönn och asp. Området förefaller påverkat med halvhög undervegetation av ungträd. Fältskikt dominerat av högt gräs med riklig förekomst av mårar och vicker. Viss förekomst av död ved av lägre kvalitet. Spridda förekomster av teveronika och smörblomma. Hög fågelaktivitet, förekomst av bohål i äldre lövträd.

Förekomsten av död ved och bohål samt bärande träd i form av rönn ger värden för biotopen men graden av mänsklig störning drar ner värdet till visst biotopvärde. Inga naturvårdsarter ger ett obetydligt artvärde.

Biotop	<i>Triviallövsog</i>
NV-klass	<i>4 (Visst)</i>
Artvärde	<i>Obetydligt</i>
Biotopvärde	<i>Visst</i>
Naturvårdsarter	<i>Ask</i>

Figur 12. Naturvärdesobjekt 8.

3.3.9. Objekt 9

Beskrivning

Artrik gräsmark. Troligen har denna gräsyta tidigare varit omväxlande betesmark och vall, och på senare år slåtrats eller förvalts på ett lågintensivt sätt. I dagsläget är gräsytan av frisk ängskaraktär med relativt stor artrikedom av främst vanliga kärlväxter och insekter. Lite längre norrut finns inslag av sedum- samt torrängsarter. Bland arter med spridda bestånd kan nämnas ryssgubbe, prästkrage, baldersbrå, flera olika arter vicker, klövrar, käringtand, gulvial, vitblåra, rödblåra, skräppor och ängssyra, vägtistel, åkertistel. Trollsländor, dagfjärilar och skinnbaggar (bla. Strimlus) förekom i talrik omfattning.

Den stora förekomsten av högt gräs som tar över de andra arterna drar ner biotopvärdet. Objektet är trots detta förhållandevis artrikt och ges ett visst artvärde.

Biotop Artrik gräsmark

NV-klass 4 (Visst)

Artvärde Visst

Biotopvärde Obetydligt

Naturvårdsarter

Duvvicker, gullklöver, gulvial, prästkrage, käringtand

Figur 13. Naturvärdesobjekt 9.

3.3.10. Objekt 10

Beskrivning

Smal remsa med triviallövskog av karaktären ”trädridå” mot cykelväg samt del av trafikplats Barkarby. Vegetationen utgörs av unga lövträd bestående av främst björk och asp samt buskage mot öppen gräsmark. Ridån längst bort i bild, se figur 14.

Biotop *Triviallövskog*

NV-klass *4 (Visst)*

Artvärde *Obetydligt*

Biotopvärde *Visst*

Naturvårdsarter

Trädraden utgör en viktig biotop och spridningskorridor i ett i övrigt öppet landskap och med E18 som barriär österut. Ingen förekomst av naturvårdsarter samt låg artrikedom ger ett obetydligt artvärde.

Figur 14. Naturvärdesobjekt 10.

3.3.11. Objekt 11

Beskrivning

Ung aspdominerad triviallövskog med inslag av björk, fågelbär och enstaka rönn. Fragmenterad av ett antal småvägar. Vegetationen bedöms i sin helhet ha etablerats på mark återställd efter infrastrukturarbeten med befintlig trafikplats.

Bärande träd och buskar bidrar till biotopvärde men den negativa mänskliga påverkan drar ner värdet till visst biotopvärde. Ingen förekomst av naturvårdsarter samt låg artrikedom ger ett obetydligt artvärde.

Biotop	<i>Triviallövskog</i>
NV-klass	<i>4 (Visst)</i>
Artvärde	<i>Obetydligt</i>
Biotopvärde	<i>Visst</i>
Naturvårdsarter	

Figur 15. Naturvärdesobjekt 11.

3.3.12. Objekt 12

Beskrivning

Vidsträckt, artrik gräsmark med stora blommande bestånd och hög aktivitet av insekter. Bällstaån passerar genom objektet och vidare österut. Ett mindre område av karaktär åkerholme har avgränsats separat (se objekt 13). Området har i dagsläget karaktär av frisk slåtteräng. Bland artförekomster noterades spridda och talrika bestånd av smörblomma, prästkrage, ryssgubbe, gråbo, baldersbrå, vicker (flera arter), vitblåra, klövrar, käringtand, svartkämpe, kärrblomster, vitblåra, gullklöver, rölleka, vägtistel, skräppa, mörkt kungsljus, rödblåra, blodnäva, binka, besksöta, brudbröd, kråkvicker, uppländsk vallört, johannesört, smultron, malört, nyponros, hundkäx, sånglärka och rutig buskmätare.

Den höga artrikedomen och stora antalet naturvårdsarter ger ett påtagligt artvärde. Blomningen ger goda förutsättningar för biologisk mångfald då många insekter är beroende av dess nektar och objektet ges ett visst biotopvärde. Igenväxning av gräs och mänsklig negativ påverkan drar ner biotopvärdet.

Biotop Artrik gräsmark

NV-klass 3 (Påtagligt)

Artvärde Påtagligt

Biotopvärde Visst

Naturvårdsarter

Brudbröd, prästkrage, käringtand, gullklöver, mörkt kungsljus, blodnäva, kärrsångare (Artportalen), sånglärka

Figur 16. Naturvärdesobjekt 12.

3.3.13. Objekt 13

Beskrivning

Åkerholmen består av en träd- och buskbeväxt torrbacke med kuperat magert fältskikt med inslag av block och berg i dagen. Stora bestånd av tjärblomster, malört och blodnäva, även förekomst av gullviva. Två stora oxelträd samt välutvecklade buskage av nyponros, fläder och hallon. Förekomst av myrstack och större stensamlingar/rösen.

Inslag av block och berg i dagen och strukturen torrbacken skapar i landskapet samt bärande träd och buskar ger ett visst biotopvärde. Förekommande naturvårdsarter ger ett visst artvärde.

Biotop

Trädklädd
betesmark

NV-klass

3 (Påtagligt)

Artvärde

Visst

Biotopvärde

Visst

Naturvårdsarter

Tjärblomster, gullviva, blodnäva

Figur 17. Naturvårdesobjekt 13.

3.3.14. Objekt 14

Beskrivning

Gles lövskogsslänt med inslag av äldre ekar.
Gräsdominerat fältskikt av torr karaktär med måttligt inslag av örter. Förekomst av mindre block/stenar och död ved.

Förekomst av block/stenar, äldre ekar och död ved ger ett påtagligt biotopvärde. Objektet är artrikare än omgivningen. Förekommande naturvårdsarter ger ett visst artvärde.

Biotop Ädellövskog

NV-klass 3 (Påtagligt)

Artvärde Visst

Biotopvärde Påtagligt

Naturvårdsarter

Gökärt, duvvicker

Figur 18. Naturvärdesobjekt 14.

3.3.15. Objekt 15

Beskrivning

Tidigare avverkat område som växt igen med tät björksly. Visst biotopvärde motiveras av att området brygger två skogspartier av mer varierad karaktär, och därmed bidrar till att skapa ett större sammanhängande skogsområde. Denna typ av biotop i tidig succession har även ett funktionellt värde som födosöksmiljö och även fortplantningsområde för många vanliga arter som lyckats anpassa sig till urbana landskap, vilket även det motiverar visst biotopvärde.

Naturvårdsarten myskbock är registrerat på Artportalen men återfanns ej vid inventeringen. Myskbock trivs främst i gamla och grova träd av salix-arter och då träden i objektet är så unga är livsmiljön för myskbock inte optimal.

Biotop *Ung triviallövskog*

NV-klass *4 (Visst)*

Artvärde *Obetydligt*

Biotopvärde *Visst*

Naturvårdsarter

Myskbock (Artportalen)

Figur 19. Naturvärdesobjekt 15.

3.3.16. Objekt 16

Beskrivning

Svacka med riklig förekomst av död ved, främst asp och sälg. Fuktigt gräsdominerat fältskikt med rikt inslag av mårar och vicker, även hög insektsaktivitet. Rikligt med spår av vanliga vedsvampar (klibbticka, fnöskticka) och kläckhål från insekter. Troliga kläckhål av myskbock noterades vid fältbesöket men artbestämningen är osäker.

Död ved och riklig förekomst av vedsvampar samt nyckelarten sälg ger ett visst biotopvärde. I objektet förekommer större träd och då naturvårdsarten myskbock främst trivs i gamla och grova träd av salix-arter (gärna sälg) finns goda förutsättningar för förekomst.

Biotop *Triviallövsskog*

NV-klass *3 (Påtagligt)*

Artvärde *Visst*

Biotopvärde *Visst*

Naturvårdsarter

Myskbock (osäker förekomst)

Figur 20. Naturvärdesobjekt 16.

3.3.17. Objekt 17

Beskrivning

Fuktig näringsrik gräsmark som omger Bällstaån. Inslag av blommande träd och buskar, bland annat trubbhagtorn, pil, fågelbär, ask och lönn. Fältskiktet domineras av högväxta blommande örter, framför allt ryssgubbe och stormåra.

Närheten till Bällstaån samt blommande och bärande buskar ger ett visst biotopvärde. Nämnade naturvårdsarter ger ett visst artvärde.

Biotop

Fuktäng

NV-klass

3 (Påtagligt)

Artvärde

Visst

Biotopvärde

Visst

Naturvårdsarter

Stormåra, ask (EN)

Figur 21. Naturvärdesobjekt 17.

3.3.18. Objekt 18

Beskrivning

Gräsbeväxt bullervall med rik kärlväxtflora. Bland artförekomster noterades vallmo, kråkvicker, prästkraige, lammöra, ryssgubbe, käringtand och brunsprötad skymningssvärmare.

Den solbelysta slänten med flera blommande växter ger förutsättningar för biologisk mångfald genom att gynna insekter och objektet ges därför ett visst biotopvärde. Objektets artrikedom samt förekommande naturvårdsarter ger ett visst artvärde.

Biotop *Infrastrukturmark*

NV-klass *3 (Påtagligt)*

Artvärde *Visst*

Biotopvärde *Visst*

Naturvårdsarter

Prästkraige, käringtand

Figur 22. Naturvärdesobjekt 18.

3.3.19. Objekt 19

Beskrivning

Talldominerad äldre blandskog med rikt lövinslag. Stort inslag av äldre högresta tallar. Spridd förekomst av tallticka (NT). Varierat fältskikt av ris/grästyp med inslag av örter, block, myrstackar och död ved. Bland artförekomster noterades mesfåglar, vårfryle, bergslok, kovaller samt rikligt med insektsnag på äldre träd.

Området är utpekad av Järfälla kommun som ekologiskt särskilt känsligt område (ESKO- område).

Objektets äldre högresta tallar, block, myrstackar, död ved och insektsnag samt orördhet ger högt biotopvärde. Den höga förekomsten av tallticka samt fynd och goda förutsättningar för reliktböck ger ett påtagligt artvärde.

Biotop *Barrdominerad blandskog*

NV-klass *2 (Högt)*

Artvärde *Påtagligt*

Biotopvärde *Högt*

Naturvårdsarter

Tallticka, reliktböck (Artportalen)

Figur 23. Naturvärdesobjekt 19.

3.3.20. Objekt 20

Beskrivning

Igenväxande öppen mark med blommande buskar och uppvuxna lövträd. Kan tidigare ha varit betad mark, men busk- och kärlväxtflora indikerar tidigare tomtmark (t.ex. krusbär, vresros, syren och akleja). Även förekomst av äldre tall med fleråriga fruktkroppar av tallticka. Bland artförekomster noterades teveronika, trubbhagtorn, smultron och olika arter mårar. Viss förekomst av död ved och stenhögar.

Äldre tall, död ved, stenhögar och bärande buskar ger ett visst biotopvärde. Förekomsten av tallticka ger ett påtagligt artvärde.

Biotop *Park/trädgård*

NV-klass *3 (Påtagligt)*

Artvärde *Påtagligt*

Biotopvärde *Visst*

Naturvårdsarter

Tallticka, teveronika

Figur 24. Naturvärdesobjekt 20.

3.3.21. Objekt 21

Beskrivning

Igenväxande trädklädd betesmark med spridd förekomst av äldre grova tallar. Gräsdominerat fältskikt med uppväxande yngre löv och buskage. Bland artförekomster noterades teveronika, mårar, rockentrav, smultron, trubbhagtorn och nypon. I objektet finns förutsättningar för förekomst av vedlevande insekter knutna till tall, t.ex. relikthock och trolig förekomst av tallticka.

Äldre grova tallar med förutsättningar för vedlevande insekter och tallticka samt bärande buskar ger ett visst biotopvärde. Ett fynd av relikthock finns rapporterat på Artportalen.

Biotop

Trädklädd
betesmark

NV-klass

3 (Påtagligt)

Artvärde

Visst

Biotopvärde

Visst

Naturvårdsarter

Rockentrav, relikthock (NT)
(Artportalen)

Figur 25. Naturvärdesobjekt 21.

3.3.22. Objekt 22

Beskrivning

Mindre parti aspskog, möjligen aspklon med träd i olika mognadsstadier. Spridd förekomst av hålbildning och vedsvampspåväxt. Fältskikt med rikligt inslag av yngre lövträd. Troligen tidigare avverkat område som lämnats åt fri utveckling. Påtagligt biotopvärde motiveras av att aspskogen ger variation i det större landskapet, och att biotopen är ekologiskt funktionell för många arter av fågel, insekter och nedbrytare. Utifrån samma motivering ges visst artvärde.

Biotop

Aspskog

NV-klass

3 (Påtagligt)

Artvärde

Visst

Biotopvärde

Påtagligt

Naturvårdsarter

Figur 26. Naturvärdesobjekt 22.

3.3.23. Objekt 23

Beskrivning

Större parti sammanhängande barrskog med rikligt lövinslag. Skogen är varierad med delvis mycket orörda områden, igenväxande tidigare avverkade ytor och delvis ytor som utgörs av planterad granskog. Områdets ytterkanter har troligen tidigare utgjort skogsbetesmark. Spridd förekomst av mycket gamla träd av tall och gran. Varierat fältskikt med torra såväl som blötare partier, överlag rikligt med vegetation och spridd förekomst av död ved. Vissa mindre områden troligen påverkade av dikning eller annan markförberedelse. Ekologiskt funktionell miljö med hög fågelaktivitet.

Gamla träd, varierat fältskikt, block, död ved samt delvis orörda områden ger objektet påtagligt biotopvärde. Den negativa påverkan som förekommer av mänsklig påverkan drar ner biotopvärdet. Artförekomsten är låg men naturvårdsarter finns sedan tidigare inrapporterade på Artportalen.

Biotop *Barrblandskog*

NV-klass *3 (Påtagligt)*

Artvärde *Visst*

Biotopvärde *Påtagligt*

Naturvårdsarter

*Stubbspretmossa (Artportalen),
brandticka (Artportalen), tallticka
(Artportalen)*

Figur 27. Naturvärdesobjekt 23.

3.3.24. Objekt 24

Beskrivning

Aspskog på tidigare avverkad mark i uppväxt stadie, med hålbildning och vedsvampspåväxt på merparten av träden. Gräsdominerat fältskikt med inslag av vanliga örter och uppväxande löv och även gran. Påtagligt biotopvärde motiveras av att biotopen ger variation i ett större barrdominerat landskap samt utgör en ekologiskt funktionell biotop för många arter av fåglar, insekter och nedbrytare. Utifrån samma motivering ges visst artvärde.

Biotop	<i>Aspskog</i>
NV-klass	<i>3 (Påtagligt)</i>
Artvärde	<i>Visst</i>
Biotopvärde	<i>Påtagligt</i>
Naturvårdsarter	

Figur 128. Naturvärdesobjekt 24.

3.3.25. Objekt 25

Beskrivning

Betesmark av torrängskaraktär med spridd förekomst av mycket gamla, grova tallar. Riklig förekomst av talticka och spår av vedlevande insekter. Fältskiktet är gräsdominerat med rikt inslag av kärlväxter. Spridd förekomst av block, berg i dagen, myrstackar och viss död ved av hög kvalité. Bland artförekomster noterades äkta johannesört, kärleksört, talticka (rikligt), ängskovall, ängssyra, brudbröd, flera arter mårar samt hög fågelaktivitet.

Gamla, grova tallar med talticka och spår av vedlevande insekter, block, berg i dagen, myrstackar och död ved ger påtagligt biotopvärde. Hög fågelaktivitet visar på en bra livsmiljö och biotopkvalitet. Betesmarken bidrar till en hög artrikedom av kärlväxter och flera naturvårdsarter förekommer vilket ger påtagligt artvärde.

Biotop Trädklädd betesmark

NV-klass 2 (Högt)

Artvärde Påtagligt

Biotopvärde Påtagligt

Naturvårdsarter

Brudbröd, talticka (NT) (Artportalen samt fält), äkta johannesört, reliktböck (NT) (Artportalen),

Figur 29. Naturvärdesobjekt 25.

3.3.26. Objekt 26

Beskrivning

Trädklädd betesmark av frisk karaktär med visst inslag av mycket gamla, grova tallar. Indikation på att området är igenväxande sedan 5-10 år tillbaka, då många artförekomster är typiska för regelbunden hävd och torrare mark. Bland artförekomster noterades brudbröd, tjärblomster, rockentrav, johannesört, knippfryle, gökärt, kråkvicker, häckvicker, ängskovall och smultron. Troliga kläckhål av reliktböck noterades vid fältbesöket men artbestämningen är osäker. Fynd av vanlig backsippa fanns registrerat på Artportalen men återfanns ej vid inventeringen. Detta skulle kunna bero på igenväxning av högt gräs vilket har gjort att backsippan är utkonkurrerad.

De gamla och grova tallarna ger förutsättningar för talticka och vedlevande insekter och skapar biotopkvaliteter. Graden av igenväxning drar ner både biotop- och artvärden men betesmarken ger ändå en hög artrikedom med arter. Flera av förekommande arter är typiska för ängs- och betesmarker och klassas som naturvårdsarter.

Biotop Trädklädd betesmark

NV-klass 3 (Påtagligt)

Artvärde Visst

Biotopvärde Visst

Naturvårdsarter

Brudbröd, johannesört, tjärblomster, gökärt, rockentrav, korskovall (NT) (Artportalen), vanlig backsippa (VU) (Artportalen), gullklöver, sånglärka, reliktböck (osäker)

Figur 30. Naturvårdesobjekt 26.

3.3.27. Objekt 27

Beskrivning

Trädklädd torrbacke med block, berg i dagen, en och bärande träd. Inslag av äldre tall. Troligen tidigare betesmark. Bland artförekomster noterades jungfrulin, tjärblomster, gråfibbla, knippfryle, johannesört, ängssyra, vitmåra, krusbär, teveronika, brudbröd, violer och tallticka.

Block, berg i dagen, en och bärande träd samt äldre tall ger visst biotopvärde. Den soliga livsmiljön som torrbacken skapar samt betesmarken ger hög artförekomst varas flera är typiska ängs- och betesmarksarter och flera är naturvårdsarter. Detta tillsammans med fyndet av tallticka ger påtagligt artvärde.

Biotop Trädklädd betesmark

NV-klass 3 (Påtagligt)

Artvärde Påtagligt

Biotopvärde Visst

Naturvårdsarter

Brudbröd, johannesört, tjärblomster, gökärt, jungfrulin, teveronika, tallticka, backklöver.

Figur 31. Naturvärdesobjekt 27.

3.3.28. Objekt 28

Beskrivning

Åkerholme/torrbacke med magert gräsdominerat fältskikt, block och berg i dagen. Inslag av träd och blandat buskage. Bland artförekomster noterades vide, slån, en, tjärblomster, vanlig fingerört, gråfibbla, brudbröd, krusbär, ängssyra, kärleksört och gul fetknopp.

Variation i objektet i form av block, berg i dagen samt träd och bärande buskar ger ett visst biotopvärde. En hel del artförekomster finns där de flesta är typiska för ängs- och betesmark och ger ett visst artvärde.

Biotop *Trädklädd betesmark*

NV-klass *3 (Påtagligt)*

Artvärde *Visst*

Biotopvärde *Visst*

Naturvårdsarter

Brudbröd, johannesört, tjärblomster, gul fetknopp

Figur 32. Naturvärdesobjekt 28.

3.3.29. Objekt 29

Beskrivning

Gles lövskog på frisk – sumpig mark. Partvis med vattenspegel. Fuktgynnad vegetation, rikligt med älggräs. Måttligt med död ved, och vanliga nedbrytare, t.ex. klibbticka. Inslag av äldre aspar med bohål, även äldre sälg och pilträd. Bland artförekomster noterades liljekonvalj.

Död ved, stående vatten, äldre asp med bohål och sälg som är en nyckelart ger ett påtagligt biotopvärde. Stående vatten bidrar till den biologiska mångfalden genom att skapa livsmiljöer bland annat för insekter. Liljekonvalj som är fridlyst i Stockholms län ger ett visst artvärde. Objektet har en låg artrikedom.

Biotop	<i>Sumpskog</i>
NV-klass	<i>3 (Påtagligt)</i>
Artvärde	<i>Visst</i>
Biotopvärde	<i>Påtagligt</i>
Naturvårdsarter	<i>Liljekonvalj</i>

Figur 33. Naturvärdesobjekt 29.

3.3.30. Objekt 30

Beskrivning

Blandskog med spridd förekomst av äldre gran och tall, i övrigt riklig förekomst av björk, asp och rönn. Gräsdominerat örtrikt fältskikt med förekomst av lågor och ett fåtal större block. Bland artförekomster noterades liljekonvalj, bergslok, ängskovall, vitsippa, äkta johannesört och krusbär. Trolig förekomst av ärtsångare, i övrigt aktivitet bland en variation av fåglar.

Biotop

Blandskog

NV-klass

3 (Påtagligt)

Artvärde

Visst

Biotopvärde

Påtagligt

Naturvårdsarter

Liljekonvalj, äkta johannesört

Objektet ingår i Igelbäckens kulturresevat.

Ett större sammanhängande skogsområde relativt opåverkat av mänsklig aktivitet ger tillsammans med förekomst av block och lågor ett påtagligt biotopvärde. Förekomsten av småfågel visar på att biotopen är en god livsmiljö med värde för den biologiska mångfalden. Liljekonvalj som är fridlyst i Stockholms län ger ett visst artvärde.

Figur 34. Naturvärdesobjekt 30.

3.3.31. Objekt 31

Beskrivning

Grandominerad barrskog med inslag av äldre tall och yngre björk. Flera träd angripna av barkborre. Väl utvecklat fältskikt av gräs- ristyp, med blåbär, hallon, ekorrbär och ormbunskväxter. Inslag av block och död ved. Ett par ovanligt stora myrstackar vittnar om väl-dränerad mark. Bland artförekomster noterades även bergslok, liljekonvalj och olika måror.

Objektet ingår i Igelbäckens kulturresevat.

Ett större sammanhängande skogsområde med block, död ved och stora myrstackar ger ett visst biotopvärde men bristen på lövinslag och påverkan av mänsklig aktivitet drar ner värdet. Liljekonvalj som är fridlyst i Stockholms län ger ett visst artvärde.

Biotop *Grandominerad barrskog*

NV-klass *3 (Påtagligt)*

Artvärde *Visst*

Biotopvärde *Visst*

Naturvårdsarter

Liljekonvalj

Figur 35. Naturvärdesobjekt 31.

3.3.32. Objekt 32

Beskrivning

Gräsmark i igenväxning med inslag av äldre tall, björk, ek, asp samt apelträd och en. Homogent fältskikt med låg variation av arter.

Objektet ingår Igelbäckens kulturresevat.

Förekomst av äldre träd som ger förutsättningar för många vanliga arter ger visst biotopvärde. Inga förekommande naturvårdsarter samt låg artförekomst ger obetydligt artvärde.

Biotop

Trädklädd betesmark

NV-klass

4 (Visst)

Artvärde

Obetydligt

Biotopvärde

Visst

Naturvårdsarter

Figur 36. Naturvärdesobjekt 32.

3.3.33. Objekt 33

Beskrivning

Mindre område med träd och buskage samt visst inslag av vanliga kärlväxter. Området utgör en liten avgränsad livsmiljö och trolig reproduktionslokal för vanliga arter, i ett annars öppet gräsdominerat landskap.

Områdets ekologiska funktion för många vanliga arter ger visst biotopvärde. Den stora negativa mänskliga påverkan som skapas med närheten till E18 och buller och barriäreffekter drar ner biotopvärdet. Inga förekommande naturvårdsarter samt låg artförekomst ger obetydligt artvärde.

Foto saknas.

Biotop *Buskbryn*

NV-klass *4 (Visst)*

Artvärde *Obetydligt*

Biotopvärde *Visst*

Naturvårdsarter

3.3.34. Objekt 34

Beskrivning

Litet torrmarksområde med hög artrikedom av blommande växter. Bland artförekomster noterades gråfibbla, käringtand, ängsklocka, rödklöver, grästhjörnsblomma och gråbinka.

Den höga artrikedomens tillsammans med naturvårdsarten käringtand ger ett visst artvärde. Objektet ges ett obetydligt biotopvärde på grund av den stora negativa mänskliga påverkan som skapas på grund av närheten till E18 och buller och barriäreffekter. Här finns inga träd eller buskar som skulle skapa variation i objektet och öka biotopvärdet.

Biotop	<i>Torräng</i>
NV-klass	<i>4 (Visst)</i>
Artvärde	<i>Visst</i>
Biotopvärde	<i>Obetydligt</i>
Naturvårdsarter	<i>Käringtand</i>

Figur 37. Naturvärdesobjekt 34.

3.3.35. Objekt 35

Beskrivning

Barrskog med rikt lövinslag. Enstaka äldre träd, rikligt med död ved, även förekomst av myrstackar, block och berg i dagen. Flera träd är barkborreangripna. Igenväxande gräsdominerat fältskikt med relativt mycket örter, många vanligt förekommande i ängsmark. Bland artförekomster noterades gullviva, humleblomster, teveronika, ekorrbär, vårfryle, bergslok, ekbräken, liljekonvalj och svarta vinbär.

Objektet ingår i Igelbäckens kulturresevat.

Objekt 35 hänger ihop med objekt 36 som ett sammanhängande skogsområde. Naturvärden är högre i objekt 36 än i objekt 35 men de hamnar ändå inom samma klass enligt SIS-standarden.

Funktionen som ett större sammanhängande skogsområde, förekomst av äldre träd, död ved, block och berg i dagen ger ett visst biotopvärde. Förekommande naturvårdsarter ger ett visst artvärde.

Biotop	<i>Barrskog</i>
NV-klass	<i>3 (Påtagligt)</i>
Artvärde	<i>Visst</i>
Biotopvärde	<i>Visst</i>
Naturvårdsarter	<i>Svarta vinbär, gullviva, humleblomster, teveronika, liljekonvalj</i>

Figur 38. Naturvärdesobjekt 35.

3.3.36. Objekt 36

Beskrivning

Gräsdominerad öppen blandskog med riklig förekomst av grova gamla tallar. Området har sannolikt utgjort skogsbetesmark, men förefaller vara igenväxande sen 5-10 år tillbaka. Fältskiktet är relativt homogent men uppvisar rester av tidigare ängsflora. Objektets naturvärde är främst knutet till de äldre träden. Bland artförekomster noterades svarta vinbär, bergslok, liljekonvalj, ängssyra, blåsippa, stormåra, talticka och teveronika. Rödlistade arter vanliga på äldre tall, såsom reliktskock kan troligtvis förekomma. Inga fynd av reliktskock gjordes vid inventeringen och inga finns heller inrapporterade på Artportalen. Fynd av vanlig backsippa finns registrerat på Artportalen men kunde ej återfinnas vid inventeringen

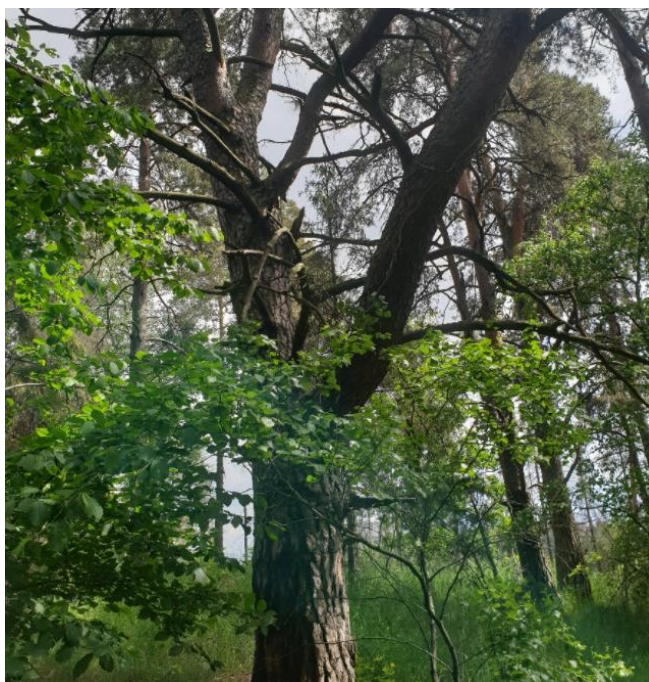
Objektet ingår i Igelbäckens kulturresevat.

Objekt 36 hänger ihop med objekt 35 som ett sammanhängande skogsområde. Naturvärden är högre i objekt 36 än i objekt 35 men de hamnar ändå inom samma klass enligt SIS-standard.

Funktionen som ett större sammanhängande skogsområde, förekomst av äldre träd och spår efter tidigare ängsflora ger ett påtagligt biotopvärde i objekt 36. Förekommande naturvårdsarter ger ett visst artvärde.

Biotop	<i>Betad skog</i>
NV-klass	<i>3 (Påtagligt)</i>
Artvärde	<i>Visst</i>
Biotopvärde	<i>Påtagligt</i>
Naturvårdsarter	

Svarta vinbär, talticka, blåsippa, teveronika, liljekonvalj, vanlig backsippa (VU) (Artportalen), gulsparv

Figur 39. Naturvärdesobjekt 36.

3.3.37. Objekt 37

Beskrivning

Betesmark (för närvarande betas med får) med spridd förekomst av främst yngre ekar, men partivis även med asp. Spridd förekomst av äldre tall och björk. En äldre ek med skador, uppskattningsvis över 200 år. Fältskiktet domineras av högväxt gräs med inslag av kärlväxter. Störst artrikedom återfinns i de kuperade delarna som utgörs av torrare betesmark. Bland artförekomster noterades humleblomster, femfingerört, bergslok, kråkvicker, svarta vinbär, teveronika, gullviva, mårar, vialer, ängssyra och blåsippa.

Objektet ingår i Igelbäckens kulturresevat samt är utpekat som Äng- och betesmarksobjekt.

Biotopkvaliteter utgörs av de äldre träden och variationen inom objektet och ger ett visst biotopvärde. Ovannämnda naturvårdsarter ger ett visst artvärde.

Biotop *Betad lövskog*

NV-klass *4 (Påtagligt)*

Artvärde *Visst*

Biotopvärde *Visst*

Naturvårdsarter

Gullviva, svarta vinbär, humleblomster, femfingerört, teveronika, blåsippa

Figur 40. Naturvärdesobjekt 37.

3.3.38. Objekt 38

Beskrivning

Frisk gräsmark med uppväxta björkar. Liten åkerholme med inslag av block, buskage och berg i dagen, samt viss torrmarksflora. I övrigt domineras fältskiktet av ett fåtal arter gräs och örter. Bland artförekomster noterades teveronika, humleblomster, smörblomma (talrik, spridd) och kruståtel. Fynd av korskovall finns inrapporterat på Artportalen men återfanns ej.

Objekt ingår i Igelbäckens kulturresevat.

Åkerholmen med inslag av block, buskage och berg i dagen ger en variation i objektet som ges visst biotopvärde. Artrikedomen är låg och många arter konkurreras ut av högt gräs. Objektet ges därför ett obetydligt artvärde.

Biotop	<i>Trädklädd betesmark</i>
NV-klass	<i>4 (Visst)</i>
Artvärde	<i>Obetydligt</i>
Biotopvärde	<i>Visst</i>
Naturvårdsarter	<i>Teveronika, humleblomster, korskovall (NT) (Artportalen)</i>

Figur 41. Naturvärdesobjekt 38.

3.3.39. Objekt 39

Beskrivning

Ung igenväxande lövskog dominerad av asp och björk med inslag av enstaka äldre gran och tall. Sparsamt med död ved, en äldre björk (stående) med flera tickor. Friskt gräsdominerat fältskikt med inslag av örter. Bland artförekomster noterades liljekonvalj, skogsfibbla och ängskovall.

Blandskogen erbjuder livsmiljöer för till exempel fågel i ett annat exploaterat landskap och objektet ges visst biotopvärde. Artrikedomen är låg och objektet ges obetydligt artvärde.

Biotop *Lövdominerad blandskog*

NV-klass *4 (Visst)*

Artvärde *Obetydligt*

Biotopvärde *Visst*

Naturvårdsarter

Liljekonvalj

Figur 42. Naturvärdesobjekt 39.

3.3.40. Objekt 40

Beskrivning

Torr gräsmark med inslag av träd på mager solexponerad mark. Inslag av berg i dagen och viss död ved. Området har karaktär av torräng och en oväntat hög artrikedom bland kärlväxter. Flera arter indikerar att området tidigare hävdats regelbundet under längre tid men i dagsläget är området igenväxande. Bland artförekomster noterades tjärblomster, brudbröd, grässtjärnblomma, vialer, gökärt, åkerviol, gråfibbla, jungfrulin, vårfryle, vårbrodd, bergslok, svarta vinbär och liljekonvalj.

Flera naturvårdsarter noterades och objektet ges ett visst artvärde. Den solexponerade ytan, berg i dagen och viss död ved ger ett visst biotopvärde.

Biotop *Torräng*

NV-klass *3 (Påtagligt)*

Artvärde *Visst*

Biotopvärde *Visst*

Naturvårdsarter

Liljekonvalj, jungfrulin, tjärblomster, vårbodd, svarta vinbär, brudbröd, gökärt

Figur 43. Naturvärdesobjekt 40.

3.3.41. Objekt 41

Beskrivning	Biotop	Vattendrag
Bällstaån rinner genom inventeringsområdet och beskrivs här översiktligt. Bällstaån har inte inventerats med avseende på bottenfauna eller akvatiska arter, utan endast bedömts utifrån dess terrestra biotopvärde. Bällstaån som biotop uppvisar även stor variation inom utredningsområdet. Generellt varierar bredden på vattendraget med cirka 4-6 meter, relativt högt vattenflöde, trivial strandzonsvegetation, brun färg och bitvis dålig lukt. Ån är i sin helhet påverkad och passerar mestadels genom områden med urban markanvändning och endast till mindre del genom naturområden.	NV-klass	4 (Visst) (preliminärt)
	Artvärde	Obetydligt (preliminärt)
	Biotopvärde	Visst
	Naturvårdsarter	Ask (EN) (Artportalen)

Ett vattendrag har alltid minst visst naturvärde då de ger variation i landskapet och bidrar till den biologiska mångfalden. Den bruna färgen och dåliga lukten med uträkning drar ner biotopvärdet. Arter har inte inventerats i vattendraget men förutsättningarna utifrån biotopkvaliteter ger ett preliminärt obetydligt artvärde.

Figur 44. Naturvärdesobjekt 41.

3.4. Generellt biotopskydd

Småvatten och stenmurar i jordbruksmark, åkerholmar och alléer är några av de små mark- och vattenområden som är så viktiga för att bevara den biologiska mångfalden att de är skyddade med generella biotopskydd i hela landet. Dessa typer av biotoper har minskat starkt till följd av rationaliserad markanvändning i de öppna jordbrukslandskapen. De biotoper som fortfarande finns kvar utgör ofta värdefulla livsmiljöer för växt- och djurarter i ett i övrigt påverkat landskap. Dessa är skyddade enligt 7 kap 11 § miljöbalken.

Framförallt kan dessa typer av biotoper förväntas i jordbrukslandskap och ofta knutna till gamla kulturmiljöer.

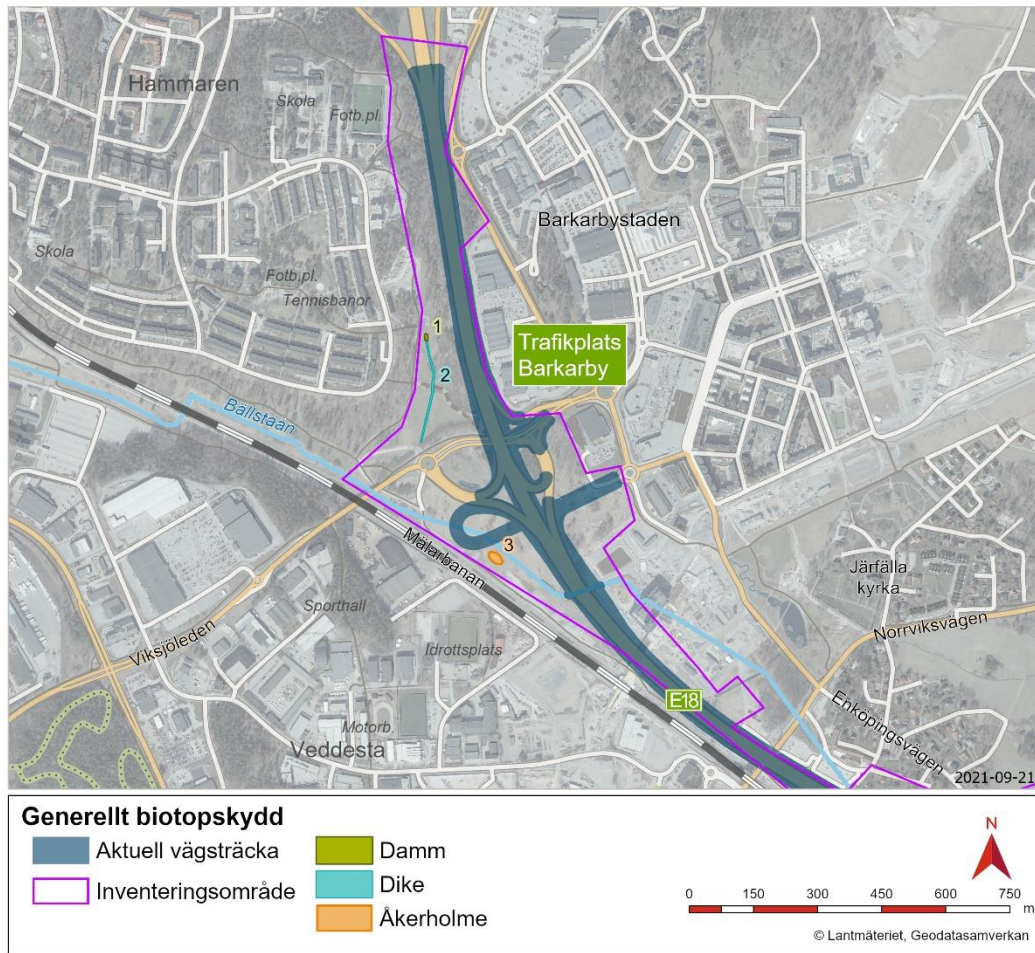
Två typer av skyddade biotoper har identifierats inom inventeringsområdet: småvatten i form av öppna diken, en damm och fyra åkerholmar.

Öppna diken har ofta höga naturvärden genom att de fungerar som livsmiljöer, spridningskorridorer och ledlinjer i landskapet. De flesta groddjur, fåglar, insekter och smådäggdjur som är knutna till odlingslandskapet gynnas av såväl det skydd som den tillgång på föda som småvatten och våtmarker ger. Dammen ligger i anslutning till ett öppet dike och har potential som livsmiljö för grod- och kräldjur. Dammen beskrivs som ett naturvärdesobjekt (objekt 7).

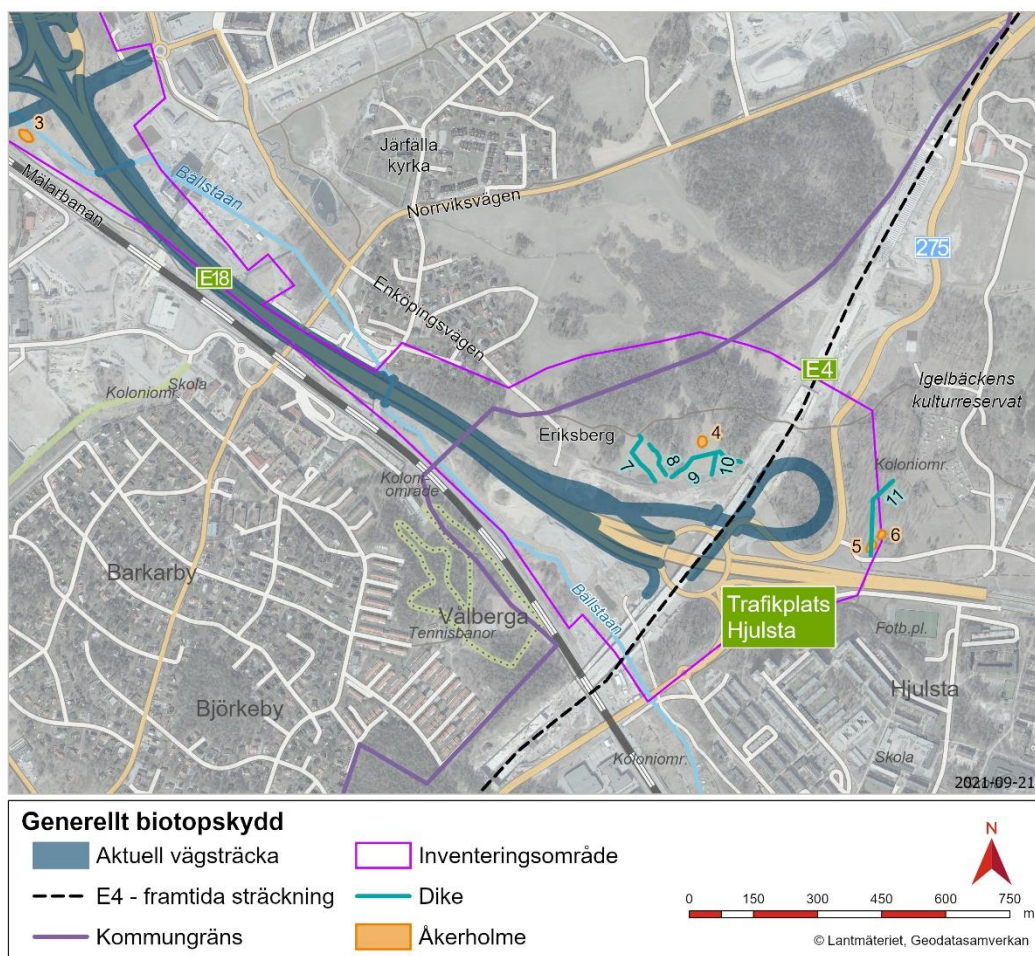
Åkerholmar är ofta artrika miljöer och har ofta höga naturvärden i form av brynmiljöer, hävdgynnad flora och gamla träd. Biotopen är även värdefull för flera av jordbrukslandskapets fågel- och däggdjursfauna och har ofta ett gynnsamt lokalklimat och erbjuder både lämpliga livsmiljöer för värmekrävande arter, samt skydd och föda för bland annat flera grod- och kräldjursarter. Åkerholmarna objekt 3 och objekt 4 beskrivs som ett naturvärdesobjekt (objekt 13 respektive objekt 28). Åkerholmarna 5 och 6 ingår i naturvärdesobjekt 38.

De generella biotopskydd som har identifierats redovisas i Figur 45 och Figur 46.

Figur 45. Generella biotopskydd norra delen.

Figur 46. Generella biotopskydd södra delen.

3.5. Invasiva arter

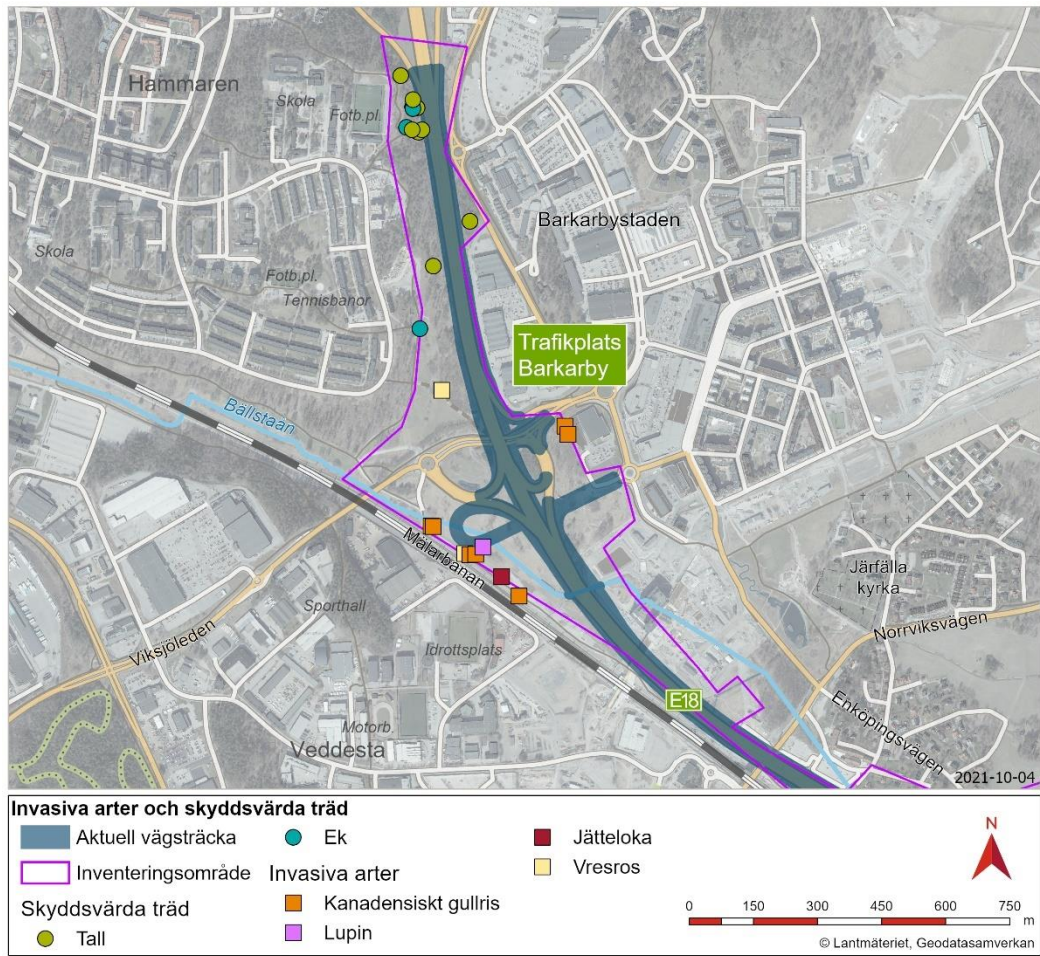
De invasiva arterna blomsterlupin, jätteloka, parkslide, jätteslide, kanadensiskt gullris, jättebalsamin och vresros eftersöktes vid fältinventeringen. De arter som noterades var flera förekomster av lupin, kanadensiskt gullris och vresros samt ett fynd av jätteloka (se figur 47 och 48).

3.6. Skyddsvärda träd

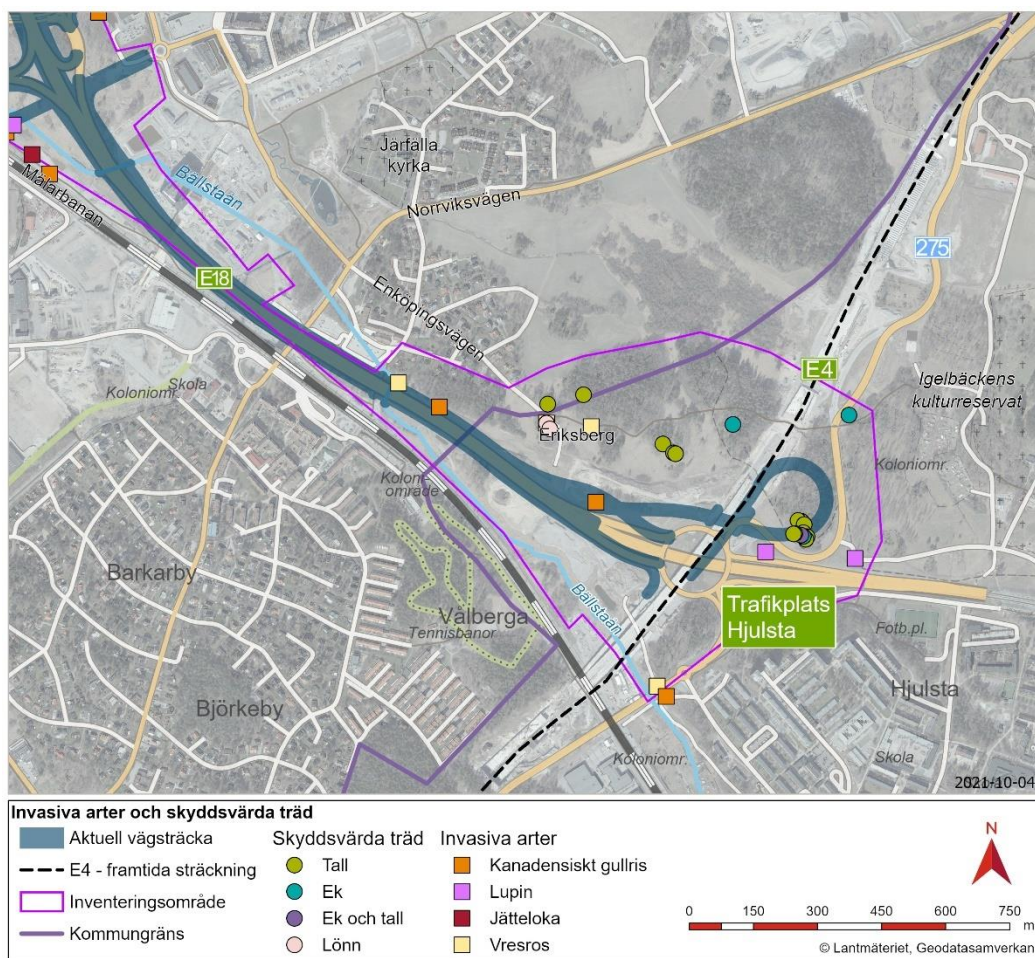
Flera skyddsvärda träd har pekats ut vid inventeringen (se figur 47 och 48). Dessa består mestadels av äldre, grova och högresta tallar men också av lönn och ek. Främst förekommer de i naturvärdesobjekt 36, 26 och 20 i den södra delen samt i den norra delen i naturvärdesobjekt 2.

Tallar som är över 200 år gamla klassas som särskilt skyddsvärda träd. Tallarna som pekats ut i kartan är kring 200 år gamla men då inga träd borrades vid fältbesöket går det inte att säga säkert vilken ålder de har. Därför benämns alla träd i kartan som skyddsvärda. Även om tallarna inte når upp till 200 år i nuläget är de värdefulla ur naturmiljösynpunkt, till exempel utgör de habitat för talticka. Fler skyddsvärda träd finns än de som är utritade på kartan. Inga tidigare fynd av särskilt skyddsvärda träd finns rapporterade från området enligt Länsstyrelsen Stockholm.

Figur 47. Invasiva arter och skyddsvärda träd norra delen.

Figur 48. Invasiva arter och skyddsvärda träd södra delen.

3.7. Naturvårdsarter

De naturvårdsarter som har påträffats i fält är främst arter som är upptagna på Trafikverkets lista över arter som ger signalvärden för artrika vägkanter (AVK-art). Dessa indikatorarter är indelade i tre olika klasser beroende på hur väl de indikerar kontinuerlig hävd, samt dess förmåga att signalera förekomst av andra naturvårdsarter (signalarter). En art med klass 1 har ett högre signalvärde än klass 3.

I presentationen av naturvärdesobjekt i avsnitt 3.3 anges vilka naturvårdsarter som påträffats inom respektive objekt, förutom de observationer av fåglar som inte säkert kan knytas till enskilda objekt.

De naturvårdsarter som påträffades i fält under naturvärdesinventeringen samt de naturvårdsarter som är inrapporterade på Artportalen redovisas i Tabell 2.

Ett urval av de naturvårdsarter som påträffades vid inventeringen visas på karta i Figur 49 och Figur samt i shapefil med koordinatsatta fynd som bifogas till rapporten. Alla rödlistade och fridlysta arter visas på kartan medan de naturvårdsarter som förekommer allmänt inte redovisas. Dessa är arter som är med på Trafikverkets lista för artrika vägkanter.

Reliktbock och talticka är bägge rödlistade och knutna till gamla tallar (gärna drygt 150 år gamla) och reliktböck förekommer huvudsakligen i solbelysta grova tallar. Dessa arter finns på flera ställen inom inventeringsområdet, framför allt talticka.

Av sommargylling finns ett fynd rapporterat i Artportalen från 2012 i anslutning till Igelbäckens kulturresevat. Hög fågelaktivitet noterades i naturvärdesobjekt 8, 19, 23 och 25, sannolikt av triviala arter (främst små tättingar, bland annat mesar). I övrigt bedöms de inventerade miljöerna inte ha särskilt stora värden för fågellivet, troligen på grund av hög störningsnivå i form av buller och visuella effekter. Inga rovfåglar eller rovfågelbon noterades under inventeringen.

Ett flertal rödlistade och hävd-/störningsgynnade växter har noterats på olika håll inom 200 m från planerade vägåtgärder enligt Artportalen, däribland flentimotej, korskovall, bolmört, backklöver, solvända och gullklöver. Av rödlistade växter (utöver träd) noterades gullklöver på flera håll inom inventeringsområdet under fältinventeringen och bedömningen görs att förekomsterna sannolikt är planterade eller spridda från planteringar.

Ask förekommer väl spritt inom hela inventeringsområdet, som sly och även fullvuxna träd. Inga äldre särskilt värdefulla träd av ask noterades under inventeringen. Inga friska, trädformiga exemplar av skogsalm observerades heller.

Ett fynd av kopparödla har rapporterats 2015 väster om Hjulsta trafikplats (Artportalen). Vid inventeringen noterades inga yngel eller spår av grod- eller kräldjur.

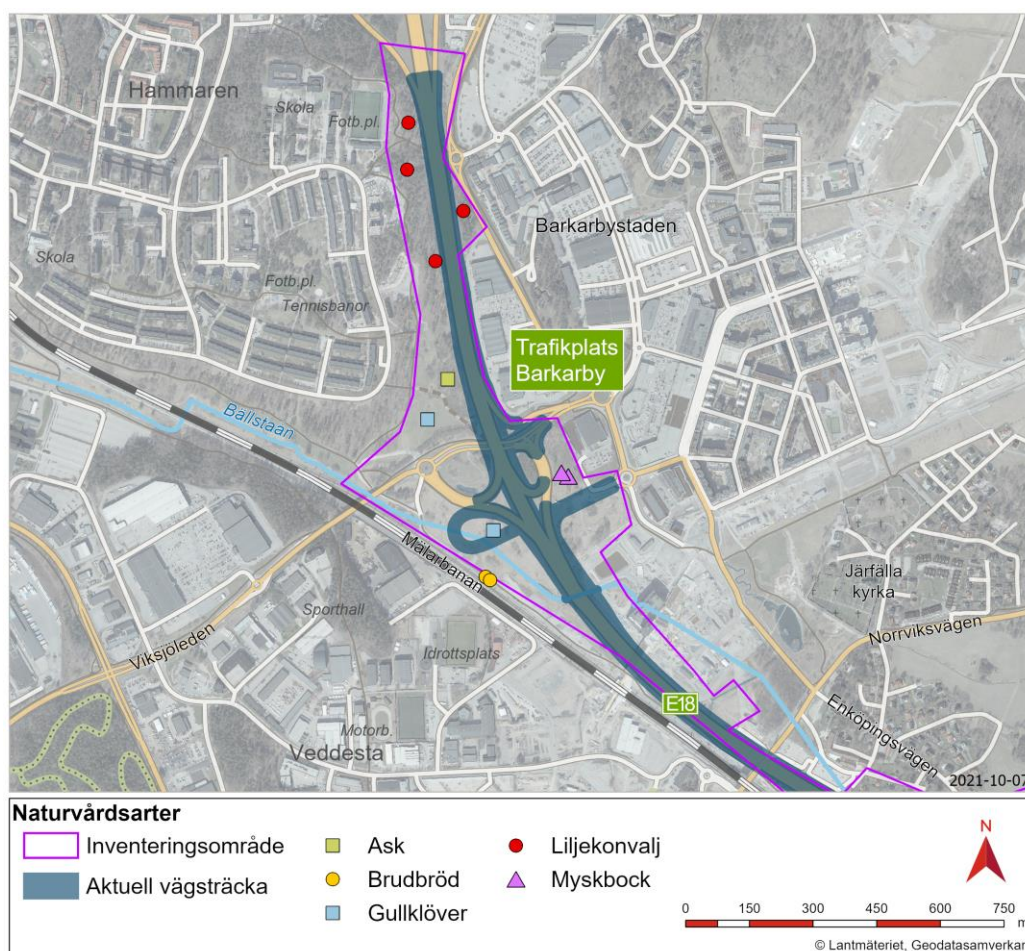
Utöver de arter som anges i Tabell 2 nedan finns skyddsklassade fågelarter i projektets närområde. På grund av sekretess hanteras skyddsklassade arter i en separat process och redovisas inte i denna rapport.

Tabell 2. Fynd av naturvårdsarter som gjorts i anslutning till planerade vägåtgärder. För fynd från Artportalen redovisas förekomster av rödlistade och/eller skyddade arter inom 200 m från planerade vägåtgärder. För arter som noterats under naturvärdesinventeringen (NVI) anges förekomster av signalarter, skyddade, rödlistade, typiska arter eller AVK-art (artrika välgångar) som påträffats inom inventeringsområdet enligt karta i Figur 3 och Figur 4. För fåglar anges dels arter som rapporterats med häckningsindicer i Artportalen under år 2010-2021 och som är rödlistade eller prioriterade enligt Artskyddsförordningen (angivna med B i Artskyddsförordningens bilaga 1), samt även samtliga fågelarter som noterades under NVI.

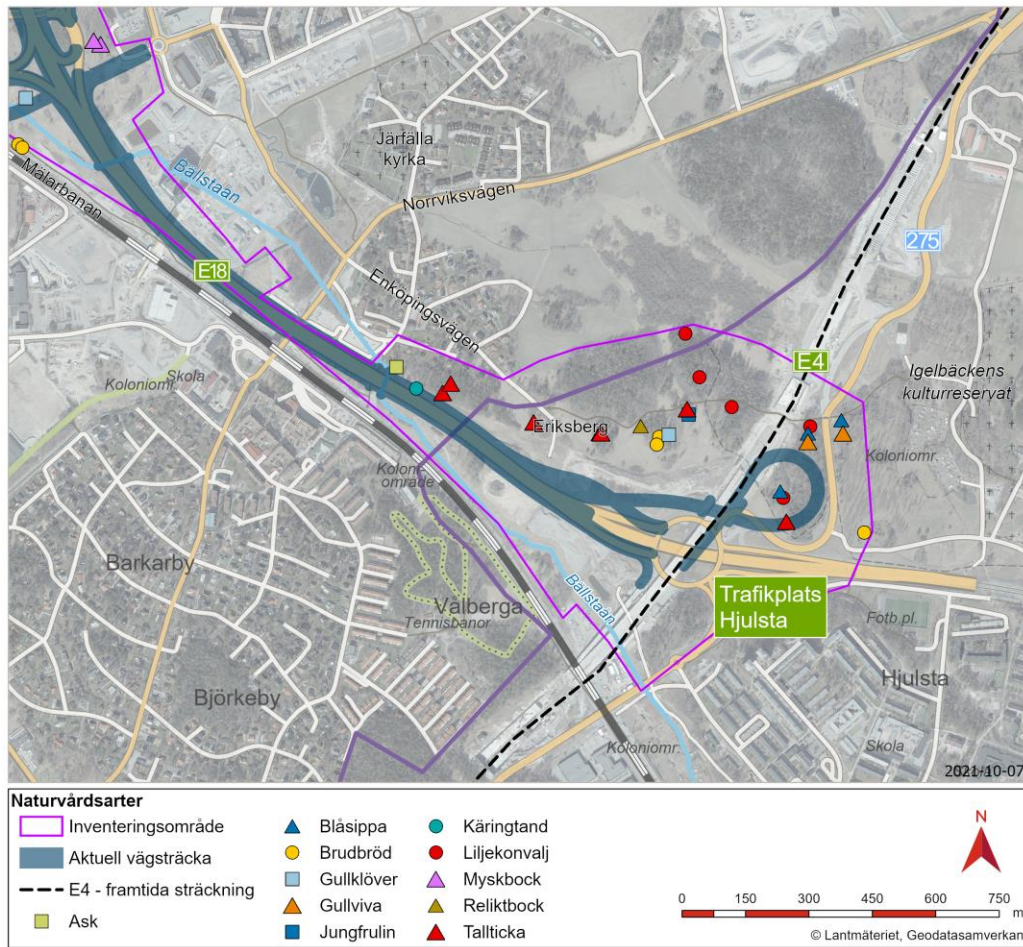
Art	Naturvårdskategori	Källa
Ask	Rödlistad EN	NVI, Artportalen
Backklöver	Rödlistad NT	Artportalen
Björktrast	Rödlistad NT, fridlyst enl. 4 §	Artportalen
Blodnäva	AVK-art (Klass 1)	NVI
Blodrot	AVK-art (Klass 2)	NVI
Blåsippa	Fridlyst enl. 8, 9 §, skoglig signalart	NVI, Artportalen
Bolmört	Rödlistad NT	Artportalen
Brudbröd	AVK-art (Klass 1)	NVI
Duvvicker	AVK-art (Klass 2)	NVI
Femfingerört	AVK-art (Klass 2)	NVI
Flentimotej	Rödlistad NT	Artportalen
Grönfink	Rödlistad EN, fridlyst enl. 4 §	Artportalen
Grönsångare	Rödlistad NT, fridlyst enl. 4 §	Artportalen
Gul fetknopp	AVK-art (Klass 2)	NVI
Gullklöver	Rödlistad NT, AVK-art (Klass 2)	NVI, Artportalen
Gullviva	Fridlyst enl. 9 §, AVK-art (Klass 1)	NVI, Artportalen
Gulsparr	Rödlistad NT, fridlyst enl. 4 §	Artportalen
Gulvial	AVK-art (Klass 3)	NVI
Gökärt	AVK-art (Klass 2)	NVI
Humleblomster	AVK-art (Klass 2)	NVI
Jungfrulin	AVK-art (Klass 1)	NVI
Kopparödla	Fridlyst enl. 6 §	Artportalen
Korskovall	Rödlistad NT	Artportalen
Käringtand	AVK-art (Klass 2)	NVI
Kärrsångare	Fridlyst enl. 4 §	Artportalen
Liljekonvalj	Fridlyst enl. 9 § i Stockholms län, Typisk art 9190 Näringsfattig ekskog	NVI
Myskbock	Skoglig signalart	Artportalen
Mörkt kungsljus	AVK-art (Klass 2)	NVI
Naverlön	Rödlistad CR	Artportalen
Pimpinellros	Rödlistad RE	Artportalen
Prästkrage	AVK-art (Klass 2)	NVI
Reliktbock	Rödlistad NT, skoglig signalart	NVI, Artportalen

Art	Naturvårdskategori	Källa
Riddarsporre	Rödlistad NT	Artportalen
Rockentrav	AVK-art (Klass 2)	NVI
Skogsalm	Rödlistad CR	Artportalen
Solvända	Rödlistad NT	Artportalen
Sommargylling	Rödlistad EN, fridlyst enl. 4 §	Artportalen
Stormåra	AVK-art (Klass 3)	NVI
Svarta vinbär	Skoglig signalart	NVI
Tallticka	Rödlistad NT, skoglig signalart	NVI, Artportalen
Teveronika	AVK-art (Klass 2)	NVI
Tjärblomster	AVK-art (Klass 1)	NVI
Tornseglare	Rödlistad EN, fridlyst enl. 4 §	Artportalen
Törnskata	Fridlyst enl. 4 §	Artportalen
Vårbrodd	AVK-art (Klass 2)	NVI
Äkta hjärtstilla	Rödlistad VU	Artportalen
Äkta johannesört	AVK-art (Klass 1)	NVI
Ärtsångare	Rödlistad NT, fridlyst enl. 4 §	Artportalen

Figur 49. Naturvårdsarter registrerade vid fältbesöket, norra delen.

Figur 50. Naturvårdsarter registrerade vid fältbesöket, södra delen.

4. Referenser

Artportalen, 2021. <http://www.artportalen.se/>

Nitare och Skogsstyrelsen, 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Stibo Graphic A/S, Skogsstyrelsen, Jönköping.

Svensk standard SS 199000:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning.

Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000.

Trafikverket, 2021. Naturvärdesinventering på förstudienivå. Program E18 trafikplats Jakobsberg – trafikplats Hjulsta inklusive kapacitetsförstärkningar till följd av E4 Förbifart Stockholm. Stockholms Stad och Järfälla kommun, Stockholms län. Tyréns AB 2021-04-30

Trafikverket, 2012. Metod för översiktlig inventering av artrika vägkantsmiljöer.

Trafikverket, Solna Strandväg 98, 171 54 Solna
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

www.trafikverket.se